

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 8 K na leto.

XXVI. letnik.

V Ljubljani, julij 1909.

VII. zvezek.

Peta pobinkoštna nedelja.

Posvęčevanje nedelj in praznikov.

Resnično vam povem, ako ne bo obilnejša vaša pravica, kakor pismarjev in farizejev, ne pojedete v nebeško kraljestvo. Mat. 5, 20.

Odgovoriti vam moram danes na važno vprašanje, namreč: Kako moramo posvečevati nedelje in praznike? Skušnja namreč uči, da mnogi, premnogi Gospodovih dni več ne posvečujejo; tisti pa, ki jih še posvečujejo, ali bolje, ki se v teh dneh zdržujejo hlapčevskih del, tisti pa, kakor se zdi, nimajo več pojma o tem, kako se morajo ti dnevi posvečevati, namreč: Bogu v čast, sebi pa v zveličanje. Obračajo jih namreč Bogu v nečast, sebi pa v pogubljenje.

Naša pravičnost bo takrat prava, ko bomo prav praznovali Gospodove dni, s tem, 1. da opravljamo bogoljubna dela, 2. da se varujemo slabega življenja.

1. Gospod Bog je v starem zakonu Mozesu in drugim prerokom zopet in zopet ostro ukazal in zabičil, naj posvečujejo Izraelci sobotni dan. Med drugim je rekel: „Spomni se, da posvečuješ soboto!“ Na drugem mestu zopet veli: „Spolnajte svojo soboto, sveta naj vam bo!“ Prepovedal jim je sobotni dan sploh vsako delo, in ta dan je postavil kot večno znamenje zaveze, katero je sklenil s svojim ljudstvom. Rekel je namreč nekdanj: „Izraelovi otroci morajo se držati sobote in jo praznovati v vseh

svojih rodovih, ta je večna zaveza med menoj in med Izraelovimi otroki in večno znamenje.“ (II. Moz. 31, 16, 17.) Kar je bila Judom sobota, to je nam nedelja, torej je tudi nedelja večno znamenje naše zaveze z Bogom, t. j. človek mora vsako nedeljo v dejanju še prav posebno kazati in spričevati, da veruje v pravega Boga, da hoče zvest služabnik božji ostati do konca. Kdor torej nedelje ne posvečuje, prelomi zavezo z Bogom, upre se Bogu in se odpove onemu večnemu počitku onkraj groba, katerega predpoda je nedeljski mir.

Ako pa Bog zapoveduje počitek v nedeljah, s tem nikakor ne zapoveduje, da mora človek te dni lenariti in jih pregrešno potratiti. Ne, ta počitek mora biti svet počitek, kakor bo svet tudi oni počitek, ki nas čaka onstran groba. Ta dan je treba posebno Bogu posvečevati. „Posvetiti“ ali „posvečevati“ se pravi kaj posebno Bogu v čast darovati, da se s tem Bogu slavi.

Posvečujemo pa nedeljo predvsem s tem, da izvršujemo bogoljubna dela, tako n. pr. da smo pobožno pri sv. maši, pri pridigah in, kolikor mogoče, tudi pri drugih cerkvenih opravilih. Pobožna opravila opravljamo tudi, ako prejemamo svete zakramente, ako beremo pobožne knjige, ako kaj svetega premišljujemo in izvršujemo še druga dela krščanskega usmiljenja.

Predvsem je treba, da smo vsako nedeljo in zapovedan praznik pri sv. maši, ker Cerkev sama to zapoveduje. Sveta maša je takorekoč središče vsega češčenja božjega, je Bogu najprijetnejši dar. Že v starem zakonu so morali Izraelci ta dan darovati po dve jagnjeti, dočim so darovali druge dni le eno — Za daritvijo svete maše je najpotrebnejše, da kristjan posluša besedo božjo. Jezus sam je rekel: „Človek ne živi le od kruha, temuč od vsake besede, ki prihaja iz božjih ust.“ (Mat. 4, 4.) Vsakdo ve iz lastne skušnje, kako je slab njegov spomin, da kmalu pozabi to in ono, ako ga zdaj pa zdaj kdo na to ne spomni. To pa velja še posebno o poslušanju besede božje. Ako dolgo ne sliši nič o božjih stvareh, hitro mu zgine vsa pobožnost, vse versko prepričanje, kmalu opusti vse verske vaje in molitev. In kje pa hoče slišati kristjan besedo božjo, ako ne pri pridigah? V pridigah dobi vsakdo moč, tolažbo in pomoč v vseh težavnih okolnostih svojega življenja. Torej v nedeljah je treba pridige poslušati.

Razen tega so še druga duhovna opravila, ki se v nedeljah opravljajo v cerkvi, ki pa niso strogo zapovedana. Taka opravila

so n. pr. litanije, razne osmine itd. Vsak pravi katoličan, ki ni le katoličan po imenu, se gotovo rad udeležuje takih cerkvenih slavnosti, ker ga lastna skušnja uči, koliko dobrega mu take pobožnosti pridobe za dušo in telo. Posebno je koristno in nad vse potrebno, da kristjan večkrat prejema svete zakramente, ker le s pomočjo teh se more stanovitno ohraniti na poti popolnosti.

Razen teh občnih cerkvenih vaj je koristno za vsakega, da vsakdo tudi sam zase v Gospodovih dneh stori kaj Bogu v čast, bodisi, da obišče preveto Rešnje Telo, bodisi da moli kak križev pot ali kako reč iz teh ali onih pobožnih bukev. Sv. Ignacij Loj. je bral v bolnišnici, ker drugih knjig ni imel, življenje Jezusovo. In to ga je izpreobrnilo. Sv. Kolombini je bil silno nagle jeze. Nekdaj pride domov, pa mu žena Blazija ni še pripravila jedi. Začne se togotiti; žena mu da življenje svetnikov, a ga vrže ob tla. Potem ga zopet pobere in bere zgodbo o sveti Mariji Egipčanki. To ga je tako ganilo, da se je izpreobrnil in postal svetnik. Predvsem pa je koristno, da človek v takih dneh sam pri sebi premišljuje to, kar je slišal v pridigah, ter vse to obrne sam nase, ne pa na druge. Tako se človek uči samega sebe spoznavati; kdor pa to zna, ta zna veliko. Takemu človeku se ni bati vsake nasprotne sape, ker v zaupanju na Boga premaga vse sovražne moči. Dalje je ena najlepših bogoljubnih opravil izvrševanje del krščanskega usmiljenja. Sveti apostol Jakob namreč pravi: „Čista in neomadeževana služba božja pred Bogom in Očetom je ta: pomagati v žalosti vdovam in sirotam in se neomadeževanega ohraniti pred svetom.“ (Jak. 1, 27.) Taka opravila krščanske ljubezni so darovi, katere prinašamo Bogu, darovi, s katerimi si prav posebno pridobivamo ljubezen in usmiljenje božje.

S takimi in enakimi duhovnimi vajami moramo torej praznovati Gospodove dni.

Toda, ljubi kristjani, sedaj pa pomislimo, koliko pa je takih kristjanov dandanašnji, ki tako posvečujejo nedelje? Malo, malo, žalibog, silno malo! Saj vidimo, saj slišimo nedeljo za nedeljo, kako se Gospodov dan ne posvečuje, temuč grdo oskrunja in onesvečuje. Koliko jih je celo izmed tistih, ki se nekako ponosno nazivajo kristjane, ki pa v nedeljah in praznikih niti pri sveti maši niso; o drugem niti ni govora. Drugi so zopet taki, da pridejo sicer do cerkve, a v cerkev se menda boje priti, ne vem zakaj? Zunaj ostanejo v senci sicer z odkritimi glavami, toda

ne vem, kdo zanje mašo bere? Ljubi moji, to vsaj menda vam je še v spominu ostalo od mladih dni, da v cerkev in sploh k službi božji se ne hodimo hladit, temuč Boga častit, molit in hvalit. Kristjani, nekaj vam povem. Katoliška Cerkev je predpoda nebes; kaj neki ako je vaše sedanje življenje predpoda vašega življenja onkraj groba? In najbrže bo tako, ker „kakršno življenje, taka smrt!“ Ako sedaj načete iti v cerkev Boga častit, gotovo ne bote smeli iti enkrat v nebesa na veke Boga gledat! Kaj bo z vami, ako vam enkrat sv. Peter nebeška vrata brez usmiljenja zapre? Ali vidite, kaj vas čaka, vi, ki niti k maši ne pridete v cerkev.

So zopet drugi kristjani, ki sicer pridejo v cerkev, toda komaj vztrpe toliko, da je maša končana, potem pa beže vun, kakor bi jih kdo podil. Kristjan moj, to je res jako žalostno! Čemu pa prihajaš v cerkev? Menda Boga častit, hvalit za prejete dobrote in prosit ga za prihodnje? Toda pomisli vendar! Ti vsak teden le pol ure Bogu daješ hvalo in ga prosiš, in poleg tega, kako mrzla, nemarna je tvoja prošnja, potem pa hočeš in skoro tirjaš od Boga, da ti on za to kratko molitvičo deli milosti in dobrote z obema rokama skozi cel teden. Ali ne opaziš, da je to skrajna predrnost? Si li ti več nego Bog sam? A vendar, ako ti Bog le kaj malega odtegne, precej godrnjaš in se jeziš. Moli in prosi ga, pa ti bo gotovo dal vsega, česar ga boš prosil!

So še neke druge vrste kristjani, ki v nedeljah gredo sicer k sveti maši in ne opravljajo težkih del, toda ne vedo, kaj naj bi počeli z drugim časom; prostega časa ne znajo prav porabiti. To pa prihaja odtod, ker imajo le neko vnanjo vero, ki pa na notranjost človekovo nima nobenega vpliva. Gospod Bog pa, ko nam je zapovedal posvečevati nedeljo, gotovo ni nameraval s tem učiti nas lenobe. Zato, ljubi moji, nedelja ni zato, da bi človek lenobo pasel, temveč skrbel za svojo dušo. Nedeljski počitek naj bo svet počitek, počitek svetnih skrbi in delovanja, da se lažje posvetimo Bogu.

II. Gorje pa onim, ki ravno nedeljo porabijo za vsakovrstne grehe. Vesele se nedelj in praznikov, a ne zaradi tega, da bodo Boga častili, temveč da bodo stregli svojim strastem. Za te ljudi je skoro vseeno, ali pridejo k maši ali ne, ker celo med mašo žalijo Boga; namesto da bi ga častili, pa ga takorekoč bijejo v obraz. In kaj delajo ti ljudje čez dan? Samo na to mislijo, kako

bi se mogli bolj svetu razkazovati in svoje grešne želje izpolniti. Pregrešno razveseljevanje, nezmernost v jedi in pijači, nesramno govorjenje, preklinjevanje in Bog ve kaj še, vse to se godi v nedeljah. V slabih družčinah, v grešnem znanju, s pijančevanjem poženo nedeljo za nedeljo. In krono vsemu temu pa postavijo s krvavim pretepom ali pobojem. Gorje takim! Jeli to dan Gospodov? Ti ljudje izpreminjajo Gospodov dan v dan hudičev. Bog je postavil nedelje zaradi tega, da se njemu skazuje čast in hvala, toda ti ljudje skazujejo čast in hvalo satanu; tisti dan, ki bi morali najbolj Bogu služiti, pa najbolj žalijo Boga. Ali ni res, da se izmed sedmerih dni v tednu v nedeljah najbolj Bog žali? Glejte, kam smo prišli! In potem pa hočemo srečni biti? V takih razmerah to ni mogoče!

Predragi v Kristusu! Ako hočete torej res božjega blagoslova si pridobiti, posvečujte Gospodove dni! Saj to ni nič težavnega, to je jako lahko in je vam v dušni in tudi v telesni prid. Zgodovina nam spričuje, da je bilo v prejšnjih časih mnogo več praznikov, kakor jih je dandanašnji. Torej so ljudje manj delali kakor sedaj, pa so vendar bili bolj premožni kakor v sedanjih časih in tudi bolj zadovoljni. Zakaj? Zato, ker jim je Bog sam pomagal. Praznujte Gospodove dni tako stanovitno, kakor so jih praznovali prvi kristjani, ki so se morali pod zemljo zbiti k službi božji, ker so jih pogani povsod preganjali. Ko je trinog vprašal sv. Saturnina, zakaj obiskuje v nedeljah službo božjo, ko je vendar to prepovedano, je rekel svetnik: „To delam, ker je moja stroga dolžnost, da nedeljo posvečujem. Kdor prestopi to dolžnost, stori greh. Mi jo spolnujemo, kakorkoli jo moremo. Nikoli ne manjkamo pri shodu. Mi spolnujemo zapovedi božje, čeprav moramo dati zato svoje življenje.“

Ljubi kristjani! Nedeljski mir je predpodoba onega miru, katerega bodo vsi izvoljeni uživali enkrat v nebesih. Kdor pa tukaj ne praznuje tega miru, ta ne sme upati, da ga bo užival kdaj v nebesih. Glejte, tudi Bog je počival od svojega dela; kakor on moramo počivati tudi mi vsako nedeljo in vsak praznik. In ako bomo to spolnili, tedaj smo zagotovljeni, da bomo uživali enkrat pri Bogu večni mir, se veselili večne nedelje! „Hitimo torej v oni mir!“ (Hebr. 4, 11.) Amen. † J. Benkovič.

Šesta pobinkoštna nedelja.

Pogostno in vsakdanje sveto obhajilo.

In je vzel sedmere kruhe . . . in jih je
 blagoslovil. Marka, 7, 6.

Današnji evangelij o pomnoženju kruhov v puščavi nas nehote spominja tistega neizmerno srečnega dogodka, ko je Jezus postavil zakrament presvetega Rešnjega Telesa. Ta dva dogodka sta v prav tesni zvezi med seboj. Naš Gospod je hotel s tem čudežnim nasičenjem svoje v veri omahljive učence pripraviti na oni toliko večji čudež pri zadnji večerji, da bi jih spomin na čudež v puščavi utrdil v veri v najsvetejši zakrament. Dragi verniki! Nismo tako srečni, da bi mogli sestiti z množico in biti pričujoči pri čudežnem nasičenju s kruhi. Toda, če nismo tako srečni, smo pa mnogo srečnejši, kajti sreče apostolov pri zadnji večerji lahko postanemo deležni velikokrat, da se nasičujemo kakor apostoli s čudežnim nebeškim kruhom, z Jezusom. In ne le, da lahko postanemo velikokrat deležni te sreče, Jezus sam želi z vso močjo svojega ljubečega srca, da bi naš pogostokrat tako osrečil, in sveta Cerkev nas vabi in prosi zlasti zadnji čas, da radi in pogostokrat pristopamo k mizi Gospodovi. Porabimo torej današnjo priliko in poslušajmo, kaj zahteva sveta Cerkev od nas, da se smemo pogostokrat združiti z Jezusom v svetem obhajilu in odgovorimo potem še na nekatere najnavadnejše ugovore, ki marsikoga oplaše ter ga odvrnejo od pogostnega svetega obhajila.

V XVIII. stoletju se je širil glede svetega obhajila proticerkven nauk, širili so ga Janzenisti, ki so tudi sicer marsikaj učili, kar se ne sklada s cerkvenimi nauki. Zahtevali so silno veliko pobožnost in ljubezen do Jezusa od onih, ki so pristopili k svetemu obhajilu; bili so tako strogi, da mnogo vernikov, ki so opravili velikonočno spoved, niso pustili o velikonočnem času k svetemu obhajilu, češ, da jim manjka zadostne ljubezni do Jezusa. Za pogostno sveto obhajilo so stavili take pogoje, da skoro nihče ni bil dovolj pobožen za to. Sveta Cerkev se je vedno bojevala proti takim zmotnim naukom, vendar ta janzenistovski duh še do današnjega dne ni popolnoma izginil, tako da bo pač preteklo še mnogo časa, preden se ga bomo do cela otresli.

Kaj pa je o pogostnem svetem obhajilu učila nezmotljiva naša mati, katoliška Cerkev? Vedno je učila enako, ali posebno natančno je določila svoj nauk v odloku, ki ga je izdala koncem l. 1905. (20. decembra). Tega se nam je držati, kar tukaj določa sveta Cerkev, in ne bo se nam treba bati, da smo v zmoti. Kaj torej zahteva sv. Cerkev od onih, ki hočejo sv. obhajilo pogosto ali vsak dan prejemati? Dve stvari: 1. stan posvečujoče milosti božje, 2. pobožen in pravi namen; samo to dvoje in pri komur je to izpolnjeno in je dobil dovoljenje od svojega spovednika, kajti to se v imenovanem odloku izrecno zahteva, naj se ne odteguje Jezusu, ko ga vabi k pogostnemu, vsakdanjemu svetemu obhajilu.

Da mora biti v stanu posvečujoče milosti božje, kdor gre k svetemu obhajilu, je znano; kajti sv. obhajilo je zakrament živih in kdor vedoma v smrtnem grehu prejme sveto obhajilo, si po besedah apostolovih „sodbo je in pije, ker ne razloči telesa Gospodovega.“ (I. Kor. 11, 29.) Odlok pa dalje razlaga, kako je umevati to zahtevo in pravi: „Četudi je kar najbolj želeti, da bi bili vsi, ki pogosto ali celo vsak dan prejemajo sveto obhajilo, brez malih grehov, vsaj brez popolnoma radovoljnih ter brez nagnjenja do njih, vendar zadoščuje, da so vsaj brez smrtnega greha s trdnim sklepom nikoli več ne grešiti; ako imajo tak trden in resničen sklep, ni mogoče, da se ne bi, če vsak dan prejmejo sveto obhajilo, počasi bolj in bolj oprostili tudi malih grehov in nagnenj.“ Tukaj nastane takoj vprašanje, kaj naj torej stori pred svetim obhajilom oni, kateremu vest očita kak mali greh. Na to odgovorimo: obžaluje naj ga, saj je en sad svetega obhajila tudi ta, da nas očiščuje in nam odpušča male grehe. To pa se zahteva, da ima dotični vsaj voljo v prihodnje ne grešiti; kdor bi ne imel te volje, ta ni za pogostno sv. obhajilo.

Drugi pogoj je pravi namen, to se pravi, kakor razlaga ta odlok: Ne smemo zato pogostokrat prejemati sveto obhajilo, da bi druge posnemali ali se s tem skazovali, ampak iz ljubezni do Kristusa in da bi v pogostnem obhajilu imeli sredstvo spolniti se v krščanskem življenju. To je pač lahka zadeva in pravzaprav sama po sebi umevna.

Gotovo, ne zahteva se veliko za vsakdanje ali pogostno sveto obhajilo, in hvala Bogu, mnogo je takih kristjanov, pri katerih so izpolnjene te zahteve; ali malo pa jih je, ki bi tudi v resnici Jezusa pogostokrat prejemali. Verjamejo sicer, da je Cerkev nezmotljiva, ko pa pridejo do tega, da bi delali, kakor

nas ona uči, tedaj se upro in delajo rajši po svoji glavi. Po pravici sklepajo pobožni pisatelji, da je to delo hudobnega duha, ki vse poskuša, da bi ljudi odvrnil od svetega obhajila. Cela vrsta praznih izgovorov! V tem oziru moramo biti na jasnem, zato hočemo danes odgovoriti vsaj na najnavadnejše ugovore, da bomo videli, koliko so vredni.

Vedno in vedno se ponavlja ta ugovor: nisem vreden. Gotovo. Sveta Cerkev ti polaga na jezik ravno pred svetim obhajilom besede stotnikove: Gospod nisem vreden itd. Ali pa naj zavoljo tega opuščaš sveto obhajilo? Prav pravi na to pobožni pisatelj Pagani:¹ „Ako bi veljalo to, potem bi morala sklepati, pobožna duša, da ne smeš nikoli pristopiti k svetemu obhajilu; kajti nikoli ne zaslužiš take časti. Edini Bog je vreden, sprejeti Boga! Ko bi veljal tvoj izgovor, bi tudi ne smela nikoli stopiti v cerkev, nikoli moliti k Bogu; zakaj revni človek ni vreden stopiti v hišo božjo ali ž njim govoriti. Ali ne veš, da bodeš tem ne vrednejša, čimdalje odkladaš sveto obhajilo?“ Neka svetnica je rekla:² Prav zato, ker se spoznam za ne vredno, bi želela vsak dan iti trikrat k svetemu obhajilu; zakaj tako bi imela upanje, da bi sčasom zmanjšala svojo ne vrednost!

Če pa nas plaši misel na našo ne vrednost, spomnimo se izgubljenega sina. Ta razuzdani sin je v tujini globoko padel; z nič vrednimi ljudmi je zapravil očetovo dedščino. Kako je moralo vse to boleti mehko srce očetovo! Nesreča je sina izmodrila: Sklenil je, vrniti se k očetu in ga prositi odpuščanja in se je vzdignil in podal na pot. Tukaj vidimo nepopisno tolažljiv prizor. Človek bi mislil: Ko bo oče ugledal nehvaležnega sina, ga še blizu ne bo pustil in mu prepovedoval še kdaj priti pred njegovo obličje. Ali kaj vidimo v resnici? Sveto pismo pravi (Luk. 15, 20.): „Ko je bil sin še daleč, ga je zagledal njegov oče, in se mu je milo storilo; in je pritekel in se ga oklenil okoli vratu in ga poljubil.“ Ko ga je sin prosil odpuščanja, ga niti ni pustil do konca govoriti, da je le videl njegovo skesano srce, dovolj mu je bilo. Takoj je ukazal napraviti bogato gostijo, ki je podoba gostije pri angelski mizi. Ta usmiljeni oče pa je — Kristus v najsvetejšem zakramentu.

Komur še ne zadostuje ta dokaz Jezusove ljubezni do skesanih grešnikov, tega bi peljal v Jeruzalem h kapeli Betzajdi.

¹ Pagani, Premišljevanja o presvetem Rešnjem Telesu, 31, III.

² Pagani, tam.

Okoli kapele leži dolga vrsta vsakovrstnih bolnikov. Vsi čakajo plivkanja vode. Tedaj pride med nje Zveličar, njegovo usmiljeno oko se ozre na enega izmed bolnikov. Na katerega neki? Na onega, ki je bil morda izmed vseh navzočih največji revež, na 38 letnega bolnika, katerega je potem čudežno ozdravil. Ali ni to dovolj jasen dokaz, da je Jezus tembolj pripravljen pomagati, čim večjo potrebo vidi; da ima tem večje usmiljenje, čimbolj je kdo podvržen slabostim?

S sv. obhajilom je včasih združeno neko posebno dušno veselje. Duša je tako prenapolnjena pobožnosti, da kar koprni ljubezni božje in se topi v nepopisni sladkosti, katero pozna le oni, ki jo je okusil. V takih srečnih trenutkih človeku mrzi in se mu studi vse posvetno ter hrepeni le po tem, kar je božjega, večnega. Mnogi, ki z dobro pripravo pristopijo k sv. obhajilu, pa tega sadu niso deležni in premnogi izmed teh sklepajo iz tega, da niso dovolj pripravljeni za sprejem Jezusa, da ga s takimi obhajili le žalijo in mu nečast delajo. Ali to je usodna zmeta. Najprej ne obstoji v tem pobožnost, ampak prava pobožnost je v tem, da imamo res strah pred grehom in da vestno izpolnjujemo božje in cerkvene zapovedi. Dalje: ta sladkost, ki jo občuti duša vsled pričujočnosti Jezusove, je res včasih združena s svetim obhajilom, toda je le prostovoljen dar iz rok božjih, katerega Bog da ali ga odreče. Vodijo ga pri tem vselej najsvetejši nameni, in duša, ki ga res ljubi, z isto hvaležnostjo sprejme iz njegovih rok čutno tolažbo kakor tudi dušno zapuščenost.

Največkrat seveda pa je krivda na naši strani. Rztresenost in mali grehi zabranijo, da ne prejmemo tega sadu; sploh pa je malokdo tako popoln, da bi v polni meri užival ta sad.

Ali naj sedaj zavoljo tega opuščamo sveto obhajilo? Dragi! Ne pozabimo, da je ta čutna pobožnost eden najzadnjih in najmanjših sadov svetega obhajila. Ali nam ni dovolj, da prejmemo Jezusa, ki pride v našo dušo z vsemi svojimi zakladi in milostmi. Vselej, kadar ga vredno prejmemo, se nam pomnoži posvečujoča milost božja, gotovo v veliki meri, saj pride Jezus sam, ki gotovo ne bo varčeval s svojo milostjo. Ali ni že samo to neprecenljiv sad svetega obhajila? In vendar tega človek ne čuti, tega nas uči sveta vera. Tudi ne čutimo neposredno pri svetem obhajilu, kako v nas tedaj slabi grešno nagnjenje in se vedno bolj vнемamo za čednost.

Če imaš torej od svojega spovednika dovoljenje za pogostno sveto obhajilo in te straši to, ker ne občutiš one dušne sladkosti, ponižno se podvrži razsodbi spovednikovi in zavedaj se, da bo Jezus še posebno vesel te pokorščine. Ko bo videl, da si se težko, le iz pokorščine do spovednika, odločil za pogostno sveto obhajilo, te bo še bogatejše obsipal s svojimi milostmi. Dobro pomni, kaj pravi pobožni Rodriguez o pokorščini: Boljše je proti svoji volji pobrati bilko od tal, kakor pa po svoji volji pridigati, postiti se in do krvi bičati.

Slednjič odgovorimo še na en pomislek, ki mnogo pobožnih ljudi zbega, da ne upajo večkrat pristopiti k svetemu obhajilu ali so vsaj v strahu, da jim manjka zadostne priprave. Mnogi namreč mislijo, da morajo vsled pogostnega sv. obhajila hitro napredovati v krščanski popolnosti in doseči svetost. Ko pa ne zapazijo tega na sebi, ampak vidijo, da še vedno padajo nazaj v grehe, tedaj postanejo malosrčni, omahljivi, bojzljivi. Kaj naj na to odgovorimo?

Kdor ima resno voljo poboljšati se ter se varovati vsakega greha, pri tem ne moremo dvomiti o zadostni pripravi, če je le v milosti božji in ima dober namen pri pogostnem sv. obhajilu. Če pa ne napreduje v čednostih, vendar pa se ohrani v stanu milosti božje, ali ni že to neizmerne vrednosti? Pri teh vednih bojih, ki jih moramo bojevati v življenju s satanom, s hudobnim svetom in s svojo lastno poželjivostjo, je treba izredne hrabrosti, da vztrajamo. To hrabrost, to moč dobivamo v prvi vrsti v svetem obhajilu, zato pa vidimo, kako daleč zaidejo, ki le redkokrat zajemajo tukaj moči; nasprotno pa oni, ki se večkrat zatekajo k Jezusu v svetem obhajilu, kako stanovitno in uspešno se bore proti izkušnjam in ostanejo tako v milosti božji.

Kdor bi se dal vsled tega, ker ne napreduje v čednostih, odvrniti od pogostnega svetega obhajila, bi bil podoben človeku, ki bi ne hotel več uživati telesne hrane, češ, moje telesne moči ne napredujejo, dasi vsak dan uživam hrano. Vsakdo spozna, kako nespameten bi bil tak človek; kajti če mu že ne pomnoži njegovih moči, mu vsaj prejšnje ohrani. Prav tako je s svetim obhajilom. Če si še tako slab, dasi pogostokrat hodiš k svetemu obhajilu, kaj bi šele bilo, če bi tega ne storil. Torej se nikar ne daj ujeti v zanjke satanove, ampak srčno in zaupno pristopaj k mizi Gospodovi.

Dragi verniki! Mi nosimo častno ime, kristjani; častno ime, ker ga imamo od Kristusa. Tembolj opravičeno pa bomo nosili to ime, čimbolj bomo podobni Kristusu, svojemu vzoru. Kje bomo to podobnost najlažje dosegli? V pogostnem sv. obhajilu; če se bomo večkrat vredno z Jezusom združili, ž njim, ki je začetnik vse svetosti. Če pa imamo dano na razpolago tako lahko sredstvo, tedaj ga moramo rabiti, če res ljubimo same sebe. Vrhutega nas še sveta Cerkev tako goreče vabi k temu. Vabi pa k temu vse. Ni torej pogostno sveto obhajilo kaka predpravica nekaterih izvoljenih duš, vsi, pri katerih sta izpolnjena omenjena dva pogoja, naj bi se odzvali vabilu svoje skrbne matere, svete Cerkve.

Tako radi zdihujemo in tožimo, kako slabi časi so sedaj in kako vse drugače je bilo pri prvih kristjanih. Preljubi verniki! Delajmo tako kot so delali prvi kristjani, pa se bo tudi med nami začelo podobno življenje. Prvi kristjani so pristopili vselej k svetemu obhajilu, kadar so bili navzoči pri najsv. daritvi. Kdo bi dvomil, da imamo njihovo pobožnost največ pripisovati ravno tej navadi? Tridentinski cerkveni zbor je izrazil željo, da bi se ta navada zopet vpeljala, katero željo je odlok, o katerem smo prej govorili, zopet ponovil. Začnimo izpolnjevati to, sadovi ne bodo izostali. Zavel bo po Cerkvi oni duh, ki je vladal v prvih časih krščanstva, in prinesel seboj ono nekdanjo srečo. Amen.

V. Čadež.

Sedma pobinkoštna nedelja.

1. Sv. Mohorja ljubezen do Jezusa in do Slovencev.

Po njih sadu jih bote spoznali.
Mat. 7.

a) V svoji prekrasni pridigi na gori je naš Gospod Jezus Kristus učil osem blagrov ter potem omenjal, kako se moramo vsega hudega varovati in delati dobro, ako se hočemo zveličati. Povedal je, kako lahko da se pride v pekel, a težko pa v nebesa; zato je še posebno opozoril svoje poslušalce, rekoč: „Varujte se lažnjivih prerokov, ki pridejo k vam v ovčjih oblačilih, znotraj pa so zgrabljivi volkovi.“ S tem nas opozarja, da verujmo vselej njegovim besedam, nikoli pa ne človeku, ki drugače uči, in da apostole ter njih naslednike poslušajmo, ker

o njih velja Gospodova beseda: „Kdor vas posluša, mene posluša.“ Kdor pa drugače uči, kakor Jezus njegovi apostoli in sveta Cerkev sploh, je kriv učenik, lažnjiv prerok in takega se je varovati. Da se jih bomo mogli varovati, pravi, naj gledamo na njih s a d. Ako njih nauki rodijo slab, strupen sad, je to dokaz, da so lažnjivi p:eroki.

b) V svoji dobrotljivosti Bog zmiraj pošilja pravih učenicov, ki naj ljudi odrešujejo od hudega in v nemajo za dobro, ki naj jih vodijo v nebesa, take učeničke, glejte, je Bog našim prednikom že zgodaj poslal, in prav v pondeljek smo slavili spomin dveh sv. blagovestnikov naših — ki ju ljubljanska in goriška škofija častita kot zavetnika — to sta sv. Mohor in Fortunat. Ako se ozremo na s a d, ki je na polju oglejske cerkve dozorel vsled njune setve in neumornega delovanja, moramo priznati, da sta bila ona prava učenička med našimi predniki, prava služabnika Kristusova, kakor se bomo še bolj prepričali, ako vam nekoliko pojasnim: Sv. Mohora — Fortunata ljubezen

1. do Jezusa, 2. do Slovencev.

Bodi njima v čast, nam v spodbudo!

1. Mesto Oglej, po Rimcih imenovano Akvileja, je ob dobi Kristusovi stalo ob bregu Jadranskega morja; slovelo je zavoljo svojega trgovstva in bogastva daleč okrog posebno proti vzhodu, koder se zdaj razprostira naše avstrijsko cesarstvo. Krog l. 46. po Kristusu pride sveti evangelist Marka, poslan od sv. Petra samega, v to mesto oznanovat sveti evangelij. Bil je ondi moder in občečisljan meščan z imenom Mohor ali Hermagora. Poslušajoč veličastne nauke sv. Marka, vname se za Jezusovo vero, da se krstiti in postane njegov najzvestejši učenec. Ko se sv. Marka vrne v Rim, vzame seboj Mohorja ter ga predstavi sv. Petru, kateri ga radostno sprejme, ga sam prepričavši se o njegovi gorečnosti posveti v škofa ter pošlje kot višjega pastirja v Oglej za vse sosednje pokrajine. In tu se nam kaže Mohor — kakor tudi njegov pomočnik dijakon Fortunat — zvest služabnik Jezusov. Kako?

a) Ljubezen do Boga in do bližnjega se mora kazati v dejanju. In to stori sv. Mohor. Ljubezen, ki je tlela v njegovem srcu do Jezusa, želi zaneti tudi v srcih svojih rojakov,

ki so še tavalj v poganskih zmotah in molili malike ter jim doprinašali žrtve. Životopis¹ njegov pripoveduje še posebej o štirih bogaboječih devicah — Evfemiji, Doroteji, Tekli in Erazmi, katere je podučil v krščanski veri, krstil in posvetil v neveste Kristove. A njih paganski oče Valencij se vsled tega tako raztogoti, da jih tira pred sodnika in jim slednjič sam v ječi glave odseka. Sv. Mohor z njihovim stricem Valentinijanom njih trupla častljivo pokolje in na njih grobu opravlja sveto daritev. Ta junaška smrt deviških mučenic je zaslovela daleč na okrog. Njih prelita kri je postala rodovitno seme krščanske vere. Število vernikov je vedno rastlo. Tretjina Oglejčanov se je dala, spoznavši veličastvo vere Jezusove, krstiti; svoje dozdanje malike so pokončali in zapustili malikovalske templje. Novo lepo življenje med kristjani je zacvetelo.

b) Ljubezen do Jezusa se mora kazati tudi v smrti. In to sta pričala sv. Mohor in Fortunat. Tedaj se je zoper vero Kristusovo sploh vzdignil silen vihar. Grozoviti cesar Neron je zaukazal preganjati kristjane po vseh rimskih deželah, torej tudi po oglejski pokrajini. Tu je bil cesarski namestnik Sebast, enako krvoločen, kakor njegov gospodar. Po malikovalcih še podšuntan, zbesni nad Mohorjem ter ga ukaže vreči v ječo in pripeljati pred sodbo. In Mohor očitno spozna, da je zavrgel poganske zmote in že 20 let služi pravemu Bogu ter oznanjuje njega, katerega je poslal v odrešenje, Jezusa križanega. A to spoznanje razkači sodnika, da ukaže Mohorja do krvi raztepsiti, z železnimi grebeni trgati in po malem smoditi z gorečimi bakljami, poslednjič pa ga veli konju na rep privezati in ga po mestu vlačiti. A Mohor se ne ustraši, nego pove Sebastu, da ne bo nič opravil, ker njegova ljubezen do Jezusa je močnejša, kakor še tako grozovite muke.

In res, ko Mohor v ječi moli ter hvali Boga, se mu rane čudovito zacelijo, da se celo jetničar Poncijan izpreobrne in da krstiti. Vsled tega se jih še več pridobi za Kristovo vero in ječa postane cerkev, v kateri Mohor uči in svoj nauk potrjuje s čudeži. Izpreobrnil se je tudi slovit Oglejčan Gregorij, kateremu je Mohor sina ozdravil in plemenita gospa Aleksandrina, kateri je izprosil pogled. Sveta vera pa je toliko lepše rastla, kolikor več je Mohor zanjo trpel.

¹ Cf. Življenje sv. III., 62 dalje.

Ker si je bil Mohor svojega dijakona izvolil za naslednika in Sebast to izve, ukaže tudi Fortunata k Mohorju v ječo zapreti, kjer skupno kristjane utrjujeta v veri. A pogani so sklenili njuno smrt, zato pošlje glavar ponoči v ječo rablja, ki jima odseka glavo. To se je morda zgodilo isto leto (67), kakor sta apostolska prvaka Peter in Pavel v Rimu umrla za Kristusa. Če sveto pismo pravi: „Večje ljubezni nima nihče, nego če da svoje življenje za svoje prijatelje“ — sta torej sv. Mohor in Fortunat sijajno spričala ljubezen, ker sta kri prelila za Jezusa.

II. Kako pa kaže sv. Mohor svojo ljubezen do Slovencev? Vprašajmo se, kdo so bili tisti ljudje, katerim je sv. Mohor oznanoval sveto vero? Mnogi zgodovinarji, glejte, trdijo, da so bili prebivalci okrog Ogleja ob Jadranskem morju že ob dobi Kristusovi našega slovenskega rodu — po mestih pa namešani z Rimci, kot z vladajočim narodom — tako, da je po pravici že naš prvi pesnik Vodnik zapel:

Že močen na morju
Slovenec je bil,
Ko ladje se tesat
Je Rimec učil.

Tem našim prednikom ali vsaj prebivalcem, ki so bivali ondi, kjer zdaj mi, glejte, je prinesel sv. Mohor — s svojim pomočnikom Fortunatom in drugimi misijonarji —

a) vero Jezusovo in z njo pravo omiko krščansko. Ne samo v Ogleju, ampak po vsem Primorskem, po Kranjskem, Koroškem, Štajerskem in noter na Hrvaško in Ogrsko stran je odmeval evangelijski glas kraljestva božjega. Naši pradedji so zapuščali malike in so se klanjali Jezusu Kristusu ter sprejeli njegov jarem. Blizu 20 let je delal Mohor v vinogradu Gospodovem. Od Ogleja sem so se ustanovile potem še, kolikor bolj se je množilo število kristjanov, škofovske stolice, kakor v Trstu, Emoni, Celeji, Ptuju, Sisku.¹

Dragi moji! Večje dobrote se ne more skazati kakemu narodu, nego če se mu prižge luč svetega evangelija. S tem se mu postavi temelj za nadaljno izobrazbo, in zgodovina nam spričuje, da so malikovalska ljudstva še s svojim pokristjanjenjem stopila v krog omikanih narodov. In glejte, čez osemnajst sto let je preteklo, kar je ta sreča došla našim pred-

¹ Cf. Življ., sv. III., 63.

nikom; in to je v prvi vrsti zasluga svetega škofa Mohora. Ali ne veljajo torej o njem besede svetega pisma (II. Mak. 15, 14.): *Ta je ljubitelj bratov in naroda.* Koliko hvalo smo torej dolžni temu svetemu blagovestniku!

b) A še več je storil in stori ta sveti apostol za Slovence. Njegova ljubezen do njih ni ugasnila skozi vse veke. Kajti setev, za katero je on oral med našimi predniki, ni ostala brez sadu, in še dandanes uživamo tudi mi njih potomci ta blagodejni sad. Sv. Mohor je pomagal ohraniti sveto vero in krščansko omiko med Slovenci. Kako to?

1. O tem prijatelju Slovencev pač veljajo tudi nadaljne besede iz Makabejskih bukev: *Ta je, ki veliko moli za ljudstvo in deželo.* Dragi moji. Brez pomoči od zgoraj bi se vera katoliška na Slovenskem ne bi bila ohranila nepokvarjena. V teku 18 vekov, glejte, je veliko narodov tudi Jezusov evangelij slušalo, sprejelo; a vsi niso ostali zvesti. Nekateri so svete nauke popačili, drugi zavrgli, nekateri se od prave cerkve ločili. A narod slovenski je pravi katoliški veri vseskozi (z malimi izjemami) zvest ostal, on je znal prav ceniti ta nebeški biser. In če pomislimo, da je v teku stoletij tudi po naših krajih nastalo več lažnjivih prerokov, krivih učencikov, ki so trosili zmote in krive nazore med ljudi, da bi jih odvrnili od Cerkve katoliške: — spominjam vas med drugim one strašne dobe turških vojskâ, ki je s krvavimi črkami zapisana v naši zgodovini — ali ni takrat skozi 200 let naš narod z lastno krvjo podpisal svoje zvestobe veri Jezusovi, ko se je bojeval za „krst častni in svobodo zlato?“ Ali ni istotako neomahljiv ostal, ko so lažnjivi preroki lutrovske krive vere širili zmote daleč naokrog in se v ovčjih oblačilih plazli tudi med čredo Kristovo po naših deželah? In v dobi francoske prekucije, ko so rovarji sprevrgli ves od Boga postavljeni red, ter odstavili celo Boga samega in njegovo vero, ostal je naš narod zvest Bogu in svoji domovini.

Ali mislite, da je to storil zgolj iz svoje moči? O gotovo je podpora prihajala od zgoraj, kjer kraljuje sv. Mohor na desnici Jezusovi. *Ta je, ki veliko moli za ljudstvo in deželo,* sv. Mohor se je spominjal svojih varovancev in njih dežela, prosil je Jezusa, naj tega dobrega ljudstva ne pusti pasti v žrelo zapeljivcev. Prosil je nebeškega Učenika, naj bi njegova setev ne bila zastonj, naj bi obrodila krščanske čednosti.

2. Sv. Mohor je pravi prijatelj Slovencev, ker jim ohranja sveto vero in še zmiraj širi med njimi krščansko omiko po družbi, ki nosi njegovo ime. Komu, predragi moji, ni znana slavna družba sv. Mohorja? Odkar se je ona l. 1860. presnovala tudi v cerkveno bratovščino ter se zatekla pod varstvo tega našega blagovestnika, hoteč nadaljevati njegovo delo med njegovimi potomci, vidno raste, napreduje, cvete, . . . da letos šteje že čez 84.000 udov. Dragi moji! To je število, za naš narod prečastno, kajti po odstotkih preračunjeno, nima noben narod, niti mogočni Nemci, Francozi, Angleži . . . društva, ki bi se ponašalo s toliko člani.

Ker ste slišali, kolikor je storil sv. Mohor iz ljubezni do Jezusa in Slovencev, se ne čudimo, ako so naši predniki od davna že visoko častili tega svetnika in sta si ga posebej ljubljanska in goriška škofija odbrali za svojega patrona. — Tudi mnogo cerkva in oltarjev po slovenskih deželah oznanjuje slavo in čast sv. Mohora — Fortunata. Kaj preostaja tudi nam, kakor da se hvaležne skazujemo temu svojemu največjemu dobrotniku, posebno pa, da skrbno hranimo dragoceni biser — sv. vero in krščansko omiko — ki smo ga po njem prejeli? Bodimo vredni potomci svojih prednikov in držimo se edinoprave poti, ki nam jo je že pred 18 sto leti odkazal sveti Mohor! Poslušajmo božje poslance, prave učenike, ki nam jih sveta Cerkev pošilja kot naslednike sv. Mohora. Ne odpirajmo pa ušes lažnjivim prerokom, ki sicer sladko govore in se delajo prijatelje narodu, a so znotraj zgrabljivi volkovi! Njih nauki rodijo strupen sad. Novodobni omikovalci hočejo ljudstva osrečiti brez Boga. A še niso in ne bodo na laž postavili svetopisemskega modrijana, ki zatrjuje: „Začetek modrosti je strah božji.“ Ta sveti strah rodi krščanske čednosti, ki imajo ceno pri Bogu in pri ljudeh. Naše življenje naj spričuje, da nismo dedščine sv. Mohora prejeli zastonj, ampak da je obrodila lep sad. O, da bi naš zavetnik pri Jezusu kdaj mogel reči o svojih varovancih: „Nobenega izmed teh, ki si mi jih izročil, nisem izgubil.“ Amen.

Ant. Žlogar.

2. Smrt — kazen za greh.

Vsako drevo, katero ne stori dobrega sadu, bo posekano. Mat. 7, 19.

Ali ne grešiti, ali pa umreti. To predragi, je kazen, katero je zažugal Gospod Bog že našim prvim staršem, ako bi bili nepokorni in bi se drznili, uživati prepovedanega sadu. *Od drevesa spoznanja dobrega in hudega pa nikar ne jej; zakaj, kateri dan koli od njega ješ, boš moral umreti.* (Ap. 2, 17.) Isto žuganje ponavlja naš nebeški Zveličar v današnjem nedeljskem evangeliju nad onim človekom, ki ne prinaša za večno življenje vrednega sadu, ko pravi: *Vsako drevo katero ne stori dobrega sadu, bo posekano in v ogenj vrženo.* In vendar — kdo bi to verjel. Tudi ta tolikanj strašna in občutljiva kazen ne obdrži človeka vedno v mejah dostojnosti. Grešil je Adam morda za to, ker ga smrt, katere do tedaj ni bilo na svetu, ni preplašila, grešili so njegovi potomci, ker so se smrti polagoma navadili. Vendar pa upam, da bote, predragi, studili greh, ako se mi danes posreči popisati vam smrt tako, kakršna je Adamu prvič stopila pred oči. Nepričakovana je bila smrt Abelova, ki je obležal mrtev na polju ubit od svojega brata Kajna, nepričakovana pravim, ker je bil Abel še malo poprej čvrst, zdrav in vesel. Kdo bi mogel popisati žalost naših prvih staršev, ko so zazrli na mrtvem truplu svojega ubitega ljubljence v prvič kazen za svoj nepremišljeni korak, za svoj greh, zakaj smrt je kazen za greh. Kako sta Adam in Eva prav tedaj začela studiti greh, ki je začel roditi tako žalostne posledice! Stud in strah pred grehom pa se bo vzbudil tudi v naših srcih, ako premišljujemo in spoznamo, da je nepričakovana smrt navadna kazen za greh. Pod nepričakovano smrtjo pa razumem smrt, ki pride nenadoma, smrt, ki pride pred določenim časom, torej prezgodaj in slednjič smrt, katera pahne človeka nepripravljenega v večnost. Tega trojnega se mora grešnik po vsej pravici bati, ker nam vse to preti. Bati se mora torej: 1. Nenadne, nepričakovane smrti, katera preseneči, popolnoma nepričakovano; 2. prenagle, prezgodnje in 3. nepripravljene smrti, katera ga dohiti nepripravljenega, neprevidenega in nespokorjenega.

1. Grešnik se mora po vsej pravici bati nagle nenadne smrti. — Kako strašno, predragi, mora hudodelniku biti srce, ako ve, da je njegova smrtna obsodba že podpisana. Vsak korak,

katerega čuje, ga preplaši, ker si misli, zdaj me popeljejo na vislice. Ako se zbudi zjutraj, si misli, morda je danes moj zadnji dan, ako se vleže zvečer k počitku, si zopet misli, to je moja zadnja noč. Toliko premore že sama misel na že izrečeno obsodbo! Še mnogo bolj strašno pa bi moralo človeku biti srce, ako je smrtno grešil, ker ga sveta vera uči, da so nad njim izrečene besede: *Ti boš moral umreti!* Pri njem smrt ni več kazen za podedovani greh, marveč je kazen za njegov osebni greh! Vsak grešnik dobro ve, kako strašno in kako neskončno pravičen je Bog in da ga je ta neskončno pravični obsodil k smrti, in da ima ta neskončno pravični, v svoji vsegamogočnosti tisoč in tisoč sredstev, s katerimi lahko takoj izvrši to obsodbo. Ali nima tedaj grešnik zadosti vzroka bati se, da ga zadene moč božjega maščevanja prav tedaj, ko sedi veselo pri mizi, ali pa se peha pri svojih stanovskih opravilih. Lahko ga zadene strela božje jeze pri delu, pri veselici, v gostilni, ali pa — o groza, celo pri grehu. Gotovo je, da so vse stvari pripravljene uničiti grešnika, ki z grehom žali Boga, ako le hoče Bog. Res je, da Bog dolgo časa potrpežljivo čaka, toda prav ta potrpežljivost daje grešniku povoda dovolj bati se nenadne kazni, zakaj slednjič se pa naveliča tudi Bog potrpežljivo čakati in tedaj udari tem huje.

Da je temu res tako nam priča prva knjiga kraljev. Kolikokrat je bil kralj Savel v smrtni nevarnosti, kolikokrat bi ga bil David, katerega je Savel tako krivično preganjal, lahko uničil. David tega ni storil, doletela pa je brezbožnega Savla vendarle nenadna, nepričakovana smrt na gorah Gelboe. Tako se godi slehrnem grešniku. V modrostni knjigi berem: *Stvar služi tebi, svojemu stvarniku ter se vzame krivičnim v kazen.* (Sap. 16, 24.) Kakor je nekdanj govoral Abisai Davidu, ko sta naletela na spečega Savla: „Danes ti je dal Gospod tvojega sovražnika v roke; zdaj ga bom tedaj s sulico enkrat zabodel k zemlji, in v drugič ne bo treba.“ Zato kliče zemlja proti Gospodu Bogu: Požreti ga hočem, grešnika, ki tebe žali, o Gospod. Ubiti ga hočem s svojo strelo, kliče nebo. S kužno boleznijo ga hočem uničiti, kliče zrak, s svojimi skalami ga hočem ubiti, kliče gorovje. Bog pa, ki potrpežljivo čaka, kdaj da se vrne skesano nazaj grešnik, govori, kakor je nekdanj odgovoril David Abisaju: „Nikar ga ne umori!“ In pustila sta mirno spat Savla. Tako spi tudi grešnik nadalje svoje grešno spanje, namesto da bi se prebudil in vrnil

h Gospodu. Ali pa bo smel in mogel grešnik vendar brezskrbno in nekaznovan spati grešno spanje, bo-li smel nekaznovan nadaljevati grešno življenje? Ne, nam odgovarja prerok Caharija, ki pravi: „Gospod Bog se bo nad njimi prikazal, in njegova strela bo kakor blisk šinila.“ (Cah. 9, 14.) Zapomni si te besede ti, o grešnik, o grešnica, ki brezbrizno grešiš kakor je nekdan v smrtni nevarnosti brezbrizno spal kralj Savel, dohitela te bo jeza božja tedaj, ko boš ti to najmanj pričakoval in zadela te bo tako nenadoma, kakor nenadoma prihajata blisk in tresk. *Njegova strela bo kakor blisk šinila.*

Da je temu res tako, nam priča Gospod Bog sam po preroku Izaiji, ki pravi: *Jaz sem Gospod, ki mir dajem in hudo stvarjam.* Zakaj pa pravi Bog: jaz stvarjam hudo. Stvarjenje se zvrši pri Bogu v enem trenutku, torej takoj; zvrši se torej tudi kaznovanje in maščevanje nenadoma, bliskoma. Holofern je v svoji ošabnosti pretil stiskanemu mestu Betuliji z ognjem in mečem; Bog pa ga je prav nenadoma ponižal po slabotni ženi Juditi. Baltazar bogoskrunsko rabi pri svojih bogokletnih pojedinah svete posode iz tempeljna. Bog mu pa vzame z mečem sovražnim še isto noč kraljestvo in življenje. Trdovratni Faraon je besnil in oborožil je množice Egipčanov zoper Izraelce, Bog pa le dihne in pokoplje početje trmastega kralja v valovih Rdečega morja, tako da hvaležno zapoje Mozes Bogu v zahvalo pesem, v kateri pravi: *Tvoj veter je potegnil, in zagrnilo jih je morje; pogreznili so se kakor svinec v silne vode.* (2. Moz. V.) Nikar tedaj, predragi, ne nadaljujte grešiti in izzivati božje pravičnosti, Bog je morda v svoji pravičnosti že sklenil in določil že dan, da vas kaznuje za grehe s tem, da te zadene kap, da se ti odtrga kri, da te umori tresk, ali pa umori kak padec. To je nesrečni konec greha. kakor ga je vidil kraljevi pevec, rekoč: *Kako so bili pokončani, hitro so zginili, poginili so zavoljo svoje hudobije.* (Ps. 72, 19.) Nenadna, nepričakovana smrt jih je potegnila iz tega sveta v neznano strašno večnost. Uničeni so bili zavoljo svojih hudobij. Predragi, ali čaka tudi tebe, o grešnik, taka nesreča, tega ne vem. Le eno vem, da izmed vsih grešnikov, ki so tako nepričakovane in strašne smrti umrli, tega niti eden ni pričakoval in da med vsemi grešniki, ki bodo tako umrli, nihče ne misli, da bo tako umrl. Brezdvomno jih je tudi v naših krajih mnogo grešnikov tako umrlo. Da, ko se je o Gospodovem času podrl stolp pri Siloe in je zasul 18 oseb, tedaj je rekel

Gospod okoli stoječim: *Povem vam, da če se ne spokorite, bote vsi ravnotako poginili.* Nesrečno smrt stavi torej Gospod sam kot kazen za greh. Varujmo se torej, predragi, greha, zakaj, dokler gospoduje greh v našem srcu, toliko časa traja tudi nevarnost nepričakovane smrti. Nebesa, zemlja in pekel vse kliče k Bogu, naj se maščuje nad grešnikom. Kako hitro lahko šine blisk iz oblakov, kako naglo se nabere kaka snov bolezni v tvojem telesu, ti padeš, ali kaj drugega, vse to se lahko pripeti. Greh zasluži v vsakem trenutku kazen prav tako, kakor Bog zasluži, da ga nikdar ne žalimo. Kako nespamentno je z grehom se vpirati Bogu, ki svojega razžaljivca lahko vniči prav tedaj, ko ga ta žali.

O moj Bog, kolikokrat smo že zaslužili, da bi nas v kazen za naše grehe nenadoma poklical iz sveta. Hvala tebi, o usmiljeni, da si prizanašal, odslej se hočemo varovati greha, ki nas stavi v nevarnost, da umrjemo nagle smrti.

II. Grešnik se mora bati p r e z g o d n j e smrti. — Med tem, ko so prvi ljudje živeli cela stoletja, žive sedajni ljudje komaj desetletja. Kaj pa je temu vzrok! Poleg drugih vzrokov je gotovo tudi greh, ki je dandanašnji tako pogost in kateri takorekoč s silo smrt pospešujejo. Koliko jih je, ki umrjejo v mladosti, ker v mladosti greše, umrjejo mnogo prezgodaj, ker so zgodaj začeli grešiti. Nikakor pa nočem in ne morem trditi, da bi bila vsaka prezgodnja ali nagla smrt posledica greha. Večkrat pripusti Bog, da umrjejo mladi ljudje zgodaj zato, da jih svet ne more pokvariti. O takih pravi sveto pismo: *Pobran je bil, da ni hudobija njegovega uma popačila, ali da ni hinavščina njegove duše preslepila.* (Modr. 4, 11.) Vem, da so nekatere duše Bogu posebno ljube in drage, da se torej Bog podviga, posaditi jih v nebeške višave. Saj pravi sv. Duh: *Njegova duša je Bogu dopadla, zato je hitel, ga vzeti izmed hudobij.* (Mor. 4, 14.) Zgodnja smrt torej ni vedno kazen za greh, pač pa je tudi res, da Bog v kazen za greh navadno okrajša človeško življenje.

Da je temu res tako, nam priča sv. Pavel, ki pravi, da je želo smrti greh. Ako je greh želo smrti, tedaj se nikar ne čudimo, ako dohiti smrt mnogo mladih in krepkih ljudi. Oni sami so, ki si pospešujejo smrt s svojimi grehi. Koliko bi jih doseglo visoko starost, ko bi jih grehi ne pahnili v grob! Marsikaterikrat se tedaj motimo, ako pravimo, ko vidimo, kako morajo krepki mladeniči in cvetoče deklice v grob, pobrala ga je ta ali ona

bolezen, se ne motimo, saj pravi sv. Ambrož, bolezen, katera jih je vgonobila, je greh, so napačna nagnenja in neurejene strasti. Naša bolezen je skopost, poželjivost, nečistost, častihlepnost in jeza. Ti ne moreš videti svojega bližnjega srečnega, glej, tebe uničuje nevoščljivost, ti nočeš biti zmeren in misliš, da ni pravega veselja, ako se ne napiješ, glej bolezen tvoja je nezmernost, tvoje nizko nagnenje te sili v nečistost, valjaš se v ostudnem blatu in ta strast ti pije tvoj mozeg in ga suši v tvojem telesu, preden je tvoje telo še mrtvo truplo. Vse to nam krajša življenje, vse to so nerednosti in kjer je nered, tam mora nastopiti tudi kazen, ki obstoji poleg drugega tudi v tem, da si krajšamo življenje.

Da greh res krajša življenje, nam dokazuje sveto pismo. Jobova knjiga pravi, da umrje brezbožnež, preden so spolnjeni njegovi dnevi. *Predn se njegovi dnevi spolnijo, bo poginil in njegove roke bodo usahnile.* (Job. 15, 32.) Kralj David pa pravi: *Krvoželjni in goljufni možje ne bodo doživeli polovice svojih dni.* Da, modri Salamon naravnost trdi: *Brezbožnih leta bodo okrajšana.* V pridigarski knjigi pa nam daje modri Salamon lep in dober nauk, ki pravi: *Ne delaj prehudobno in ne bodi neumen, da ne umrješ pred svojim časom.* (Ecl. 7.) To predragi, so nezmotljive besede, ki zaslužijo polno našo vero. Da bi pa ne mislili, da so to le besede, podobne gromu brez treska, nas poučuje Job, da je res že mnogo grešnikov prezgodaj umrlo, ko pravi: *Mar se hočeš držati pota sveta, po katerem so hudobni ljudje hodili, ki so bili pobrani pred svojim časom.* (Job. 22, 15, 16.) Med neštetimi drugimi sta morala to poskusiti Nadab in Abin, Aronova sinova, ki sta morala umreti v cvetu mladosti zavoljo bogoskrunske pregrehe, Ofni in Finees, ki sta morala umreti mlada za to, ker sta s svojim življenjem pohujševala ljudstvo. Mlada sta umrla Judova sinova Hev in Onan, prvi zato, ker je bil hudoben, drugi zato, ker je bil nečist. — To je moral poskusiti tudi Atanazij, grški cesar. Temu se je prikazala v temni noči črna pošast: v eni roki je imela pero, v drugi pa knjigo in mu je rekla: Glej, za kazen za tvojo hudobijo ti črtam 14 let tvojega življenja. Par ur pozneje, je bil cesar mrtev. Vse to nam priča, da se Bog ne šali, ako kaznuje svoje razžaljivce z naglo smrtjo.

Nikar se torej ne dajmo preslepiti. Gospod sam je rekel v današnjem evangeliju: *Vsako drevo, katero ne stori dobrega sadu, bo posekano.* Nerodovitno ali celo škodljivo drevo ne sme nič

drugega pričakovati, kakor ugonobitnega udarca in sicer tedaj, ko to najmanj pričakuje. Dobro si pa zapomnimo besedo: vsako drevo, torej brez izjeme. Bog zna, koliko življenja nam je on že skrajšal zavoľjo naših grehov. Kaj če je tudi zadnji udarec že čisto blizu? Ne preostaja nam nič drugega kakor to, kar je storil Ecehia, kralj judovski. Ko je bil ta knez ob koncu svojega življenja, je tako milo prosil in jokal pred Bogom, da mu je ta podaljšal življenje za celih 15 let. Objokujmo tudi mi naše prestopke in prosimo, naj nam Bog milostljivo vrne vsaj ona leta, katera smo že izgubili s svojimi pregrehami in skrbimo za to, da bodo sledila pregrešnim letom spokorna leta.

III. Grešnik se mora tretjič bati smrti, ki ga zasači nespokornega in nepripravljenega. — Marsikdo si morda misli, kaj nas neki danes pridigar straši, ko vendar dobro vemo, da je mnogo izmed onih, ki so grešili, niso umrli ne nenadoma in ne prezgodaj. Dosegli so marveč kljub svojim pregreham prav lepo, srečno in visoko starost. Bodi morda temu tako, vendar pa se ne da tajiti, da je zopet drugih mnogo, katere je kaznoval z naglo ali pa prezgodno smrtjo. Kaj, ko bi bili tudi vi enkrat med njimi? Kaj bi potem pomagalo vam, ako Bog drugih ni kaznoval? Ako je Bog do drugih usmiljen, ali morete mar pričakovati, da bo tudi do vas usmiljen? Pa vzemimo, da bi bili tudi vi, predragi, med njimi, ali vam je pa s tem že odvezeta tudi nevarnost, da umrjete nespokorno in tako, da ne bote imeli časa skrbeti za svojo dušo. Prav ta smrt pa je najhujša. Saj pravi sveto pismo: *Smrt grešnikov je silno huda*. Prav ta smrt pa je grešnikom najbolj navadna.

Poslušajte zgled, katerega sta nam zapisala dva evangelista. Na poti iz Betanije v Jeruzalem naleti Gospod na eno figovo drevo, na katerem ni bilo drugega kakor listje. Gospod se je nad tem razjezil, preklel je drevo, ki se je res tudi takoj posušilo. Najbolj čudno pa je to, da tedaj še ni bil čas fig. Kakšno krivdo je imelo torej drevo in če je bilo brez krivde, zakaj je je Gospod preklel! Prav v tem nahaja sv. Avguštín skrivnost. Gospod je hotel dati grešnikom svariven nauk. Grešniki, ki so vsled svojih hudobij vsi preslepljeni, menijo, da je še vedno čas, prinašati vreden sad pokore. Zato pa odkladajo pokoro od meseca do meseca, od leta do leta, njih celo življenje pa ostane vsled tega nerodovitno. Prav ta nerodovitnost je pa njih krivda. Kaj pa stori potem Bog, ki ničesar bolj ne sovraži, kakor tako

nerodovitnost! Nejevoljen radi te nerodovitnosti, ne čaka, marveč prekolne in uniči jih s smrtjo brez pokore in brez priprave. Greh ima namreč to posledico, da grešnik kar nič ne skrbi za svojo smrt dokler bi mogel, Gospod mu pa odreče časa in prilžnosti skrbeti tedaj, kadar bi hotel. Vsled tega pa pride smrt kadarkoli pride, zgodaj ali pozno, nenadoma ali počasi, vedno pride za nje neprevideno in nepripravljeno. Tudi v naših dnevih, predragi, jih ne manjka onih, ki so slabo živeli in slabo umrli, ki so živeli z upanjem, da se bodo enkrat pripravili na smrt, ko se pa na njo nikdar niso pripravili. Dan na dan se spolnuje ono prekletstvo, s katerim je Gospod preklel figovo drevo, nad onimi, ki do sedaj niso prinašali vrednega sadu pokore. Do sedaj nisi prinašal sadu pokore, tudi v prihodnje ne boš imel sadu. *Nikdar se ne rodi na tebi sad vekomaj!*

Kako grozno se torej motijo oni, ki mislijo, da bodo umrli dobro pripravljene in da se jih bo Bog usmilil, njih, ki brezbrizno žive v grehah. Ne, Bog se na onega v smrti uri prav nič ne bo oziral, kateri se v celem svojem življenju ni zmenil za Boga. Ako se ima posekati drevo, ki ima na sebi še dosti žlahtnega sadja in ima lep, dragocen les, pri takem drevesu se gospodar ne ozira na raznovrstne okolnosti. Prav nobenega ozira pa ne zasluži škodljivo drevo, ki ni za drugega kakor za ogenj. Tako je tudi z grešnikom. Pravične pokliče Bog tedaj, kadar ve, da so najbolj pripravljene, pri grešnikih pa tega ozira ni treba, ker so brez koristi, da celo drugim v škodo in pohujšanje. Kdor živi brez Boga, tega pusti Bog tudi umreti brez svoje pomoči.

Žal, da jih je mnogo, ki tega nikakor nočejo spoznati. ki marveč grehu dokladajo vedno še greh. Imeli bi odložiti stare svoje pregrešne navade, toda tega nočejo storiti, imeli bi popraviti pohujšanja, toda tega ne store, žive v sovraštvu, v grdih zvezah, v krivičnosti in kljub temu pričakujejo, da jim bo Bog dal časa pripraviti se na smrt. Na kaj pa vpirajo to svoje upanje! Morda na svoje zasluge? Ne, ker sami dobro veste, o grešniki, da nimate zaslug. Na oblube božje? Ne, ker Bog obeta ravno nasprotno. Na kaj torej? Povedati vam hočem predragi, na kaj, na goljufijo hudičevo. Kakor je namreč onim besedam božjim, katere je govoril Bog našim prvim staršem: *Ti boš umrl*, nasproti postavil napačno zagotovilo. „Nikakor ne bota umrla ne“ in ju je na ta način napravil nezvesta svojim dolžnostim, prav

tako nas hoče zdaj, ko nas ne more prepričati, da ne bomo umrli, vsaj pripeljati do napačnega upanja, da bomo umrli srečne, blažene smrti. Zato pa stavi besedam Gospodovim: *V svojih grehih bote umrli* — nasproti laž: saj ne bote umrli v svojih grehih. Grešnik, ki živi vztrajno v grehih, nima tedaj pravice pričakovati srečne smrti. Vse, kar sem do sedaj povedal, sklenem lahko v besede Gospodove: *Oni, ki greh dela, je suženj greha*. Hlapec, ali suženj greha pa ne sme pričakovati drugega plačila, kakor smrt. Saj pravi sv. Pavel: *Plačilo za greh je smrt*. Grešnik se mora tedaj bati smrti, ki ga zgrabi nenadoma, prezgodaj in nepripravljeno. Plačilo za greh je smrt. Spoznaj torej, o grešnik, grozno svojo kazen, čaka te smrt, zgodnja smrt in po tej smrti večna smrt. Ne bodi več slep, ne bodi več gluh, zbudi se iz svojega grešnega spanja. Morda je to zadnji klic božjega usmiljenja, morda je že sekira na drevo vašega življenja nastavljena. — Odmerimo grehu, preden pride smrt, delajmo vredne sadove pokore, da si zagotovimo srečno večnost. Amen.

P. Engelbert Pollak.

Osma pobinkoštna nedelja.

1. Dvojni kelih.

(Priložnostni govor za god sv. Jakoba.)

Jezus je odgovoril rekoč: Ali moreta piti kelih, ki ga bom jaz pil? Mu rečeta: Moreva. Reče jima: Moj kelih bota pila. Mat. 20, 22.

Marsikatera mati goji v svojem srcu enake želje, katere je imela mati Cebedejevih sinov po evangeliju današnjega praznika, ker je prosila Zveličarja: naj bi eden njenih sinov sedel na desnici, eden pa na levici njegovi v njegovem kraljestvu. Pa tudi zdaj bi mogel Gospod mnogo zavriniti kakor takrat: „Ne veste, kaj prosite!“ Vsi bi radi zavzeli častna mesta blizu Kristusa; a niso vsi pripravljene popolnoma se podvreči naredbam in zapovedim njegovim in voljno sprejeti vse trpljenje in bridkosti. To je zahteval Jezus od Cebedejevih sinov, ki sta še posvetno misleča želela zasesti prve prostore v njegovem pozemeljskem kraljestvu ter jima obenem kazal na svoje duhovno kraljestvo z vprašanjem: *Ali moreta piti kelih*. Eden teh dveh apostolov, ki sta obljubila

kelih piti Gospodov, je bil sv. Jakob, čigar spomin danes obhajamo.

Pa kakor je nekdanj Kristus Jakoba in Janeza vprašal: Ali moreta piti kelih? tako tudi slehrnega izmed nas vpraša: „Ali moreš piti moj kelih?“ In kaj mu bomo odgovorili? Nič drugega kakor sv. Jakob: „Da, Gospod, mi hočemo piti tvoj kelih!“ Pa kakšen je ta kelih, ki ga nam ponuja Zveličar in po katerem naj nas žeja; kelih, katerega so Gospod in apostoli, mučenci in spoznavalci, sploh vsi služabniki božji pili? Torej je pač primerno, da vam danes to razložim ter vas spodbudim po zgledu svetega Jakoba piti kelih Gospodov, ker je zelo zveličalno za nas. Tega se bomo prepričali, ako v duhu okusimo:

a) kelih grenkosti;

b) kelih sladkosti.

K temu nam pomagaj sv. Jakob!

Svetopisemske besede: „Kelih Gospodov piti“ bomo razumeli, ako pomislimo, da je bila pri Hebrejcih in drugih jutrovskih narodih navada vsakemu gostu ponuditi vina v posodi, katero so imenovali „kelih“. Taki pijači sploh so rekli potem „kelih“, in „kelih“ je vse, kar enemu pripada, kar se mu podeli. Tako se govori o kelihu trpljenja in kelihu veselja, katera Bog nataka človeštvu, kakor potrjujejo besede psalmistove: (74, 9): „V Gospodovi roki je kelih poln mogočnega, namešanega vina, in ga nagnuje (piti daje) semtertje; pili ga bodo vsi grešniki na zemlji.“ To nam spričuje lastno življenje, spričuje življenje sv. Jakoba.

I. Gospod podaja človeštvu kelih grenkosti, ker zahteva od njega dokaj žrtev ter mu pošilja dokaj trpljenja.¹

I. Gospod zahteva od nas dokaj žrtev; on hoče, da mu podvržemo svojo pamet. V božjem razodenju najdemo marsikaj temnega in nerazumljivega, so skrivnosti, katerih ne moremo umeti, če se še toliko trudimo. Tu pa moramo darovati svoj um, t. j. mi moramo brezpogojno na besedo božjo nam nerazumljive skrivnosti sprejeti ter jih verovati. — Sv. apostol Jakob nam je v tem zgled. Tudi on je bil podoben drugim učencem Jezusovim, ki vseh njegovih nauk niso razumeli; tem neučenim ljudem

¹ Cf. Chrysologus 1881, p. 578 sq.

je moral Gospod po večkrat kako resnico razlagati in še je niso umeli. A verovali so, ker jim jo je njih božji Učenik označeval; njegova beseda jim je zadostovala, da so ji podvrgli svoj um. — To pa je za mnoge, posebno za one, ki se imajo za bolj učene, velika žrtev. Kajti človeški napuh se težko podvrže, in zato jih je mnogo zabredlo v nevero rajši, kakor da bi ponižno sprejeli razodenje božje. Ali Gospod tirja, da podvržemo svojo pamet njegovi besedi, sicer bi nas izločil od svojega kraljestva. „Kdor Sinu ne veruje, ne bo imel življenja v sebi, temuč jeza božja ostane nad njim.“ (Jan. 3, 36.)

Pa tudi svojo voljo mu moramo prinesti v dar. Kajti Gospod je podpisal lastno postavo. „Ako hočeš v življenje iti, spolnuj zapovedi!“ (Mat. 19. 17.) In primerjajoč se dobremu pastirju pravi o svojih ovcah, da njegov glas poslušajo in za njim hodijo. (Jan. 10.) Tako je storil sv. Jakob. Ko se je on s svojim bratom Janezom ob Genezareškem jezeru ukvarjal z ribjim lovom, se primeri nekega dne, da gre Zveličar mimo, ko sta ravno izpirala mreže, ju vidi in pokliče, rekoč: „Hodita za menoj!“ Brž zapustita mreže, stopita iz čolna in gresta za Kristusom. Jakob torej ni pomišljal, ali bi zapustil dom, ali ne; kako se mu bo godilo pri Jezusu, temuč, ko zasliši Jezusov klic, koj mu podvrže svojo voljo, hoteč se ravnati po njegovi volji. To sta brata tudi pozneje potrdila, ko ju je Gospod vprašal, če moreta piti njegov kelih, in sta mu koj voljno obljubila, da hočeta. akoravno še nista vedela, kakšen da bo ta kelih.

Tako bi morali tudi mi storiti, akoravno postava Gospodova mnogokrat nasprotuje naši volji, ker je ta zaradi izvirnega greha bolj k slabemu nagnjena. Postava Gospodova tirja pokorščino, in naša volja se tako nagiblje k nepokorščini; postava Gospodova tirja čistost, in naša volja se tako nagiblje k mesenosti; postava Gospodova tirja ponižnost, a naša volja se nenagiblje k ošabnosti; postava Gospodova tirja odtrganje od sveta, in naša volja se tako rada oklepa pozemeljskega blaga; postava Gospodova zahteva, naj po ozki, trnjevi poti hodimo navzgor, a naša volja ima rajši široko gladko cesto; postava Gospodova tirja krotitev oči, ušes, jezika, rok . . . počutkov sploh . . . a naša volja jim bi najrajši dovolila brezmejno prostost. Težko se torej zdi človeku svojo voljo žrtvovati višji postavi božji, in tega bi tudi ne mogel, ako bi ga Bog ne podpiral s svojo milostjo.

2. Gospod pošilja mnogo trpljenja, in s tem človeštvu vedno naliva kelih grenkosti. To so deloma splošne bridkosti in nadloge, zaradi katerih zdihujejo ljudje, deloma križi, s katerimi Bog obiskuje posameznega. Saj že modri Sirah (40, 1.) govori: „Veliko težav je vsem ljudem prisojenih, in težak jarem leži nad Adamovimi otroci od dne njih rojstva do dne njih pokopa v mater vseh ljudi... Od njega, ki sedi na častitljivem sedežu, do tega, ki je v prah in pepel ponižan; od njega, ki je oblečen v višnjevo oblačilo, in nosi krono, do tega, ki je pokrit s hodnikom.“ In Gospod sam je to skusil ter hodil po bridkem potu trpljenja od jaslíc pa do križa na Golgoti. Ker pa učenec ni čez mojstra in hlapec ne čez gospodarja (Mat. 10, 24.), zato vodi Zveličar tiste, katere je izbral za svoje učence, po potu križa, grenkosti in trpljenja.

Na tak pot križa je Zveličar poklical apostola Jakoba. Iz njegovega apostolskega delovanja vidimo, da je svoji obljudi zvest ostal ter izpil kelih trpljenja. Pri oznanovanju svetega evangelija v Jeruzalemu, Samariji in Judeji je bil Jakob na povelje judovskega zbora s šibami tepen, mnogokrat zaničevan in zasramovan. Koliko je še pozneje prestal in pretrpel za Jezusa, ko se je podal v zahodnje kraje! Na Španskem v Galicijski pokrajini doživi hudo preganjanje. Ne le, da ga sirovi prebivalci nočejo sprejeti, še kamne lučajo po njem in ga hočejo s pušicami ustreliti. Ker ne dobi pod streho prenočišča, počiva na trdi skali pri Komposteli, v kateri še zdaj romarji časté vtisnjene njegove ude. Veliko truda je prestal po Francoskem in Britanskem, kadar je oznanoval sveto vero. Največ pa še potem v Jeruzalemu, kamor se je vrnil, kjer farizeji in pismarji niso prej mirovali, dokler ga niso spravili s poti. Leta 44 po Kristusu je bil obsojen k smrti; Jakob je prvi izmed apostolov izpil polno čašo trpljenja ter dal za Jezusovo vero svojo glavo pod rabeljnov meč.¹

Tako pa Gospod tudi svojim služabnikom navadno obilno natoči kupo grenkosti. Zdaj je telesna, zdaj zopet dušna bridkost, katero Bog pošilja. Nobena reč se noče človeku posrečiti. Zdaj je obrekovanje, ki ti rani srce, zdaj zaničevanje, ki te boli. Mnogokrat se ti zdi, da si zapuščen od vsega sveta, in to ti srce žalosti. Pride bolezen čez te, ali v tvojo hišo in neusmiljeno

¹ Življ. sv. III., 25. jullja.

gospodari, potrka smrt na vrata in ti odtrga skrbnega očeta, ljubo mater, drage otroke ter jih pahne v temni grob, o, razumljivo je, da ti solze teko! Pa komaj misliš, da so viharji ponehali in solnčni žarki posijali v tvoje srce, že zopet stoji Gospod s kelihom trpljenja v roki pred teboj in ti ga ponuja, nove bridkosti, nove nesreče potarejo tvoje srce.

Res težko je brez obotavljanja piti iz tega keliha, kar se naša narava boji najbolj trpljenja. A blagor mu, kdor z apostolom Jakobom prime za ta kelih ter ga izprazni, zanj ima Gospod še drug kelih pripravljen, in ta je

II. Kelih sladkosti, ki ga Jezus svojim služabnikom deloma že tukaj na zemlji daje okušati. V tem kelihu sladkosti vernik najde mir in veselje. To je tisti mir, katerega je Zveličar obljubil rekoč: „Svoj mir vam zapustim, svoj mir vam dam; ne kakor ga svet daje, vam jaz dam.“ (Jan. 14, 27.) Ta mir prihaja iz dobre vesti in je to za človeka, kar je solnce za naravo. Kakor solnce s svojim žarom poveliča vso naravo, tako pokojna vest posladi vse življenje človekovo. In tako življenje teče veselo in zadovoljno, kakor jasen spomladanski dan. Medtem ko se brezbožnež boji vsake sapice in trepeče, se pravični ne boji hudega, če bi hodil tudi v sredi smrtne sence (psl. 22, 4.). Mirno vstaja, mirno gre počivat. Celó razne bridkosti mu ne vzamejo te tolažbe. Koliko jih je, ki se morajo dan na dan v potu svojega obraza truditi za svoj borni kruh, koliko jih je, katere obsujejo razne nesreče, in vendar ne zgube poguma, in žive v tihi zadovoljnosti, kakor bi jim ničesar ne manjkalo. Iz trdnega zaupanja v Bogu pijejo, kakor potrpežljivi Job, dušno sladkost, tolažbo in mir. Takemu kristjanu ne manjka notranjega veselja. S svetim apostolom Pavlom (II. Kor. 7, 4.) lahko reče: „Napolnjen sem s tolažbo, prenapolnjen z veseljem.“

Ker se apostol Jakob ni branil keliha grenkosti, zato mu je njegov Mojster že na zemlji večkrat okušati dajal kelih sladkosti, kar ga je krepčalo pri njegovem apostolskem delovanju. Vkljub preganjanju in zaničevanju je bil tudi on deležen nebeškega miru in veselja. Akoravno se mu je pretilo s kamenjem, s pušicami, s smrtjo, ni trepetal, dobro vedoč, da Bog čuje nad njim, da brez njegove vednosti se mu ni las na glavi ne sme skriviti. Srce mu je reklo, da se on poteguje za pravično stvar svojega učenika in četudi resnica najde nasprotovanje, slednjič vendar zmaga. Zato pa vsa nasprotstva farizejev in pis-

marjev, njih obrekovanje in kriva tožba pred kraljem Herodom ni mogla skaliti njegovega dušnega miru.

Pa tudi sladke kaplje veselja so kanile v njegovo srce. Kot svojega ljubljenca ga je Gospod večkrat privzel s Petrom in Janezom, da je bil priča čudovitih dejanj, tako pri odpravljenju Petrove tašče, pri obujenju Jajrove hčerke; tu je občudoval božjo moč svojega mojstra. Koliko veselje in kaka sladkost je morala Jakoba navdajati, ko je na gori Tabor gledal svojega Učenika izpremenjenega, deloma razvidimo iz besed, ki jih je Peter v imenu onih treh ljubljencev Jezusovih ves razvnet izrekel: Gospod, dobro nam je tukaj biti! Strmel je, ko je svetega veselja prešinjen, gledal na Oljiski gori, kako se je Gospod častitljivo vzdignil v nebesa. Nebeški mir in veselje pa je kmalu potem tudi čezenj sveti Duh razlil v obilnosti, kar je storilo, da je z drugimi apostoli vred bilo tudi njegovo veselje, ker je bil zavoljo Jezusovega imena zaničevan in mučen. In kako se je obveselil, ko je zaslišal obsodbo, ker bo kmalu združen s svojim Zveličarjem! In še na zadnje kolika radost zanj, ker mu je bilo dano rabeljna Jozijo izpreobrniti, krstiti in z njim vred za Jezusa umreti.

To je kelih sladkosti že tu na zemlji. Ali ti, bogoljubna duša, enakih trenutkov ne občutiš, ali se ti včasih ne zdi, da so se ti nebesa preselila na zemljo, in tvoje srce plava v sladkosti pozabi na vse tuge in reve? To so blažene ure svete pobožnosti, trenutki svetega obhajila, pa tudi dnevi po prestanem trpljenju.

Tako je kelih Gospodov poln sladkosti že tukaj,

2. še bolj pa v večnosti. Tam pa Gospod svojim izvoljenim daje poln kelih sladkosti, kakor psalmist (25, 9.) potrjuje rekoč: „S potokom svoje sladkosti jih boš napajal.“ O teh izvoljenih je pisano: da gredo v veselje svojega Gospoda. (Mat. 25, 21.) V teh besedah pa je izražena vsa skrivnost nebeške blaženosti. O njej piše sv. Avguštin, da ona preseže moč vse njegove zgovornosti in njegovega uma. „Tolika je sladkost prihodnje slave — pristavi — da če bi le ena kapljica tekla v pekel, bi posladila vso grenkost pogubljenih.“ In tak kelih sladkosti daje Bog svojim izvoljenim vso večnost.

Tudi sv. Jakob pije zdaj iz tega keliha sladkosti nebeško blaženost. Spolnila se je tudi zanj, kar je bil božji Učenik na Petrovo vprašanje: Kaj namreč bodo aposteljni za to imeli, ker so vse zapustili in za njim šli, obljubil rekoč: da bodo v nje-

govem kraljestvu sedeli na sedežih ter sodili 12 rodov Izraelovih ; uslišana je (še v večji meri) prošnja matere Cebedejevih sinov, da naj eden sin sedi na desnici, eden pa na levici, kajti sveti Jakob se zdaj veseli v nebesih, kar spričujemo tudi mi danes, ker obhajamo spomin in praznik svetega apostola.

Če pa hočemo tudi mi kdaj se gori veseliti, moramo posnemati sv. Jakoba ter njemu in drugim svetnikom enako prijeti za kelih trpljenja. Bere se, da se je Zveličar prikazal sveti Katarini Sijenski z dvema vencema v roki, z vencem iz trnja in z vencem iz rož. Prijazno ji reče: Izvoli si, moja hči, karkoli hočeš. Ako si izvoliš venec iz rož, te bo slast in veselje spremljevalo vse življenje, a po smrti te čaka venec iz trnja, jok in stok čez mere. Izvoliš pa venec iz trnja, bo tvoje življenje bridko in solzno, a po smrti te čaka venec iz rož, blaženost brez konca. In Katarina zakliče: Gospod, izvolim si trnjev venec — in roke po njem stegnivši si ga pritisne na glavo. Predragi! Gospod stoji danes pred nami z dvema kelihoma v roki, s kelihom grenkosti in kelihom sladkosti. Kaj si bote izvolili? Kelih grenkosti, kakor sv. Jakob. Vaš sklep naj bo: „Kelih zveličanja bom prijel in klical v Gospodovo ime.“ (psl. 115, 13.) Če ta sklep spolnujete, vas bo Gospod podpiral in vam dal slednjič piti kelih sladkosti kakor sv. Jakobu. Amen.

Ant. Žlogar.

2. Osramočenje kristjanov po otrocih tega sveta.

Otroci tega sveta so modrejši v svojem rodu kakor otroci luči.

Luk. 16, 8.

Otroci tega sveta, o katerih govori današnji sveti evangelij, so tisti kristjani, katerim je bolj mar za posvetne reči, kakor da bi skrbeli za zveličanje svoje neumrjoče duše ; takim je pot proti nebesom prestrma, pot čednosti preostra, jarem, Jezusov nauk pretežek; take vleče nase le svet s svojim bogastvom, s častjo in sladkostmi, zato so vse njih misli, želje in skrbi obrnjene le na časno ; to so tedaj *otroci tega sveta*. — Kateri pa nočejo streči grešnemu mesenemu poželenju, katerim je zemlja solzna dolina, in vsi njeni zakladi, časti in veselice le naglo minljiv dim, kateri vedó, da nebeško kraljestvo silo trpi in da ga le silni nase potegnejo ; taki umejo besedo Gospodovo, ki pravi: *Moj jarem*

je sladak in moje breme je lahko, taki vzamejo tudi svoj križ in hodijo srčno za Kristusom, in — to so otroci luči. Pa kako majhno je njih število! In še to majhno krdelo zadeva Kristusovo očitaneje v današnjem svetem evangeliju, da so otroci tega sveta (posvetni ljudje) *modrejši v svojem rodu, kakor otroci luči* (kakor pobožni kristjani). In res! kako opravičeno je to Gospodovo očitaneje! In da se tega prepričamo, preišljujmo nekoliko danes, kako osramote pogostoma otroci tega sveta otroke luči v skrbnosti za dosego svojega namena.

Otroci tega sveta ali posvetni ljudje osramotijo marsikatero kristjane v skrbnosti za dosego svojega namena. Današnji evangeljski hišnik si je postavil kot svoj namen: da hoče v posvetnem veselju in dobrovoljnosti živeti, in tega namena ni nikoli pozabil, ne v sreči, ker je kot lahkoživec zapravljajl premoženje svojega gospoda, ne v nesreči, zakaj, ko je zavoljo svojega zapravljanja prišel v nevarnost, od svoje službe odstavljen biti, je poklical dolžnike svojega gospoda, je pokazil in prenaradil dolžna pisma svojega gospoda, da bi tudi potem, ko bi bil odstavljen od svoje službe, mogel z darovi gospodovih dolžnikov samopašno živeti in se razveseljevati.

In ali ne delajo otroci tega sveta ali posvetni ljudje zdaj ravno tako? Ako so si enkrat izbrali kak namen, potem ni nobenega obotavljanja več, ampak na vso moč hrepenijo po njem. Nekateri zgledi nam bodo to pojasnili. Častilakomnež, katerega namen je le čast in hvala pred ljudmi, nič tako močno ne išče na svetu, kot le to, da bi ga ljudje častili in hvalili, zato se povesod baha, s čimur le more, se prevzetno oblači in govori rad o svojih prednostih. Čast in hvala in posvetna imenitnost mu je bog, kateremu služi, kakor potrjuje Kristus pri sv. Janezu, rekoč: *Čast ljudi so bolj ljubili, kakor čast božjo.* (12, 43.) — Namen lakomnika je pridobljenje in nezumno množenje njegovega premoženja. On nič noče vedeti o tem, kar pravi Kristus: *Kaj pomaga človeku, če bi ves svet pridobil, svojo dušo pa pogubil?* On govori z bogatim možem v svetem evangeliju: *Podrl bom svoje žitnice, in veče naredil, in vanje bom spravil vse, kar mi je zrastle in svoje blago.* (Luk. 12, 18.) Nikoli ni nasičen, še več in še vedno več moraš pridobiti — to mu vedno govori hudobni duh na ušesa, zakaj to je tvoj namen, po tem moraš

hrepeneti. In tega „več in še vedno več“ — nikoli ne spusti spred oči, dasiravno bi njemu marsikateri umirajoči bratje lahko rekli: *Kar smo mi skupaj spravili, vse to moramo zapustiti na svetu, in nič od vsega ne moremo zdaj seboj vzeti v večnost.* — Pijanec, katerega namen je, s pijančevanjem streči svojemu telesu, se vedno trudi in prizadeva, kje bi le kaj — ali po pravici ali krivici — dobil za pijačo, če gre tudi njegovo premoženje v nič, četudi pripravlja sebi in svojim otrokom beraško palico, četudi tolikokrat sliši, da brez izpreobrnjenja ne more biti zveličan, vendar za vse to se nič ne meni, in ostane, kar je bil vdan pijančevanju.

Nečistnik ima le en namen pred očmi — nasičenje svojega mesenega živinskega poželenja, in od tega ga nobena reč ne odvrne, ne osramočenje pred ljudmi, ne časne nadloge, ne boleznin in revščina, ne strah pred peklom. Lahko bi vam povedal še več zgledov, pa vprašam: Ali ne osramotijo že le-ti zgledi marsikatero kristjane, ker si otroci tega sveta na vso moč prizadevajo, da izvolijo pripravne pripomočke, da dosežejo svoj namen.

Tudi dobri kristjani imajo svoj namen, pa ne tukaj, ampak tam v večnosti — v nebesih. Jezus sam ga je nam odkazal, rekoč: *Iščite najpoprej božjega kraljestva in njegove pravice*, in to je nebeško veselje in nebeške dobrote — ali večno zveličanje. Koliko se pa najde takih kristjanov, ki imajo pri vseh mislih in željah pred očmi večni namen, da bi namreč večkrat mislili na nebesa, želeli priti v nebesa, delali tako, da bi ložje prišli v nebesa, varovali se vsega tega, kar bi jih zadrževalo od nebes? Koliko jih je, da bi se trudili in trpeli za nebesa? Le majhno krdelo je takih zvestih kristjanov; največ pa je takih, katerim je mar le za telo in za časno, ne pa zveličanje njih neumrjoče duše. Sicer bi radi prišli kdaj v nebesa, vendar pa želijo uživati vse posvetne sladkosti in dobrote, in le prav poredkoma mislijo na Boga in na svoj večni namen v nebesih.

Kako redki so kristjani, kateri vselej — v sreči in nesreči hrepenijo po najboljšem delu, ki si ga je izvolila Marija, ki bi jim ne bil nikoli odvzet? V sreči mnogi pozabijo na Boga, postanejo ošabni in mislijo, da Boga ne potrebujejo več, zato ga ne zahvaljujejo za njegove dobrote, opuščajo molitev in službo božjo, pozabijo popolnoma na svoj namen — na nebesa; če jih pa zadene kak križ ali trpljenje, postanejo nevoljni, vsi

obupani, preklinjajo to ali ono, in celo ne mislijo na to, da le po poti mnogoterih nadlog in trpljenja se more priti v nebesa. Res, koliko je kristjanov, ki višje cenijo zemljo kot nebesa, višje prijaznost ljudi, kot prijaznost božjo, višje pozemeljske dobrote kot nebeške dobrote! — Koliko jih je le, vprašam, ki bi tako pogostoma mislili na Boga, in s tolikim prizadevanjem si zbirali zaklade za nebesa, kakor n. pr. lakomnik misli na svoj denar in ga skupaj spravlja? Koliko jih je, da bi jih čisto in nedolžno življenje tako veselilo, kakor je nečistnik nagnjen k meseni poželjivosti? Koliko jih je, da bi se za dobra dela in za nebesa tolikanj trudili, kakor se trudijo posvetnjaki in ponočnjaki za ta svet in za pekel? Mnoge kristjane zadeva očitane Kristusovo: *Široka so vrata in prostorna je pot, ki pelje v pogubljenje, in veliko jih je, ki po nji hodijo. Kako ozka pa so vrata in tesna je pot, katera pelje v življenje in malo jih je, ki jo najdejo.* (Mat. 7, 13, 14.)

In tako smo se prepričali, da otroci tega sveta, ali posvetni ljudje osramotijo marsikatero kristjane v skrbnosti za dosego svojega namena, ker namreč posvetni ljudje bolj skrbijo za telo kot marsikateri kristjani za dušo; posvetni ljudje bolj skrbijo in se bolj trudijo za ta svet, kot marsikateri kristjani za nebesa. Hočemo biti mi otroci luči, dobri kristjani in zvesti božji služabniki, skrbimo in trudimo se tudi mi tako močno za zveličanje svoje duše, kakor se posvetnjaki trudijo za ta svet. Naj nas vnema pogled na plačilo, da skrbimo za zveličanje svoje duše! Kaj bodo imeli posvetnjaki od svojega truda za ta svet? — Pekl! Ako pa mi na vso moč skrbimo za zveličanje svoje duše, nas čaka neizmerno veliko plačilo v nebesih. Amen.

† J. Kerčon.

Priložnostni govori.

Govori krščanskim materam o vzgoji.

(Sestavljeni po naročilu presv. knezoškofa dr. Ant. B. Jeglič.)

E. Grešne navade.

4. Nevarna napaka pri vzgoji je, če se človek ne navadi na red.

Vse pa naj se počeno in po redu
godí. I. Kor. 14, 40.

Slišale ste, žene, brez dvoma tisti pregovor, ki pravi: red in snaga sta ljudem in Bogu draga. Če sta red in snaga nekaj takega, kar je ljubo Bogu in ljudem, je vredno, da tudi mi o tem govorimo. Pokazati želim, kako nevarna napaka pri vzgoji je, če se človek ne navadi na snago in red! — Utegnile bi misliti, da je nazadnje vendar to nekaj postranskega. Odgovarjam: nikakor ne! Rad bi vas, matere, prepričal, da je skrb za red in snažnost ena glavnih zahtev pri vzgoji.

Poglejmo najprej:

1. Zakaj je red potreben?

Neki vzgojitelj (Pestalozzi) pripoveduje to-le: Hudodelec, katerega so imeli obesiti, je rekel rablju, ko je prišel na morišče: če bi me bil oče navadil suktno obesiti na klin, pa bi sedaj ne visel na teh-le vislicah. Suktno na klin ali žebelj obesiti, je pač majhno delo. Nesrečnež je hotel reči: nobenega reda me niso učili, pa sem prišel tako daleč, da moram umreti sramotne smrti.

Ta zgled nam namiguje, da je red potreben za človeka, in sicer že takoj v mladosti.

a) Kjer je red, tam se hitro dela, lahko dela in veliko naredi. Mislimo si kmečko hišo; vsak ima svoje delo, pastir, hlapec, dekla, gospodar, gospodinja. Vsak ve, za kaj ima prijeti. Če je kod gospodarstvo tako modro urejeno, pravijo: delajo kakor ura. — Ali bili ste že v kaki tovarni: kako škripljejo stroji, brne kolesa, gibljejo roke — zato pa gre delo tako izpod rok. Kjer pa ni reda, gre veliko časa v izgubo, tam je zmeraj preveč dela, vsaka reč se navadno naredi prepozno in se nikamor naprej ne pride.

b) Kjer je red, tam se veliko prihrani na času, na obleki, na živéžu, pri orodju, na denarju. Kolikokrat ima nerednež škodo pri orodju, ker ga ne zna spraviti na svoje mesto,

pa se mu potare, poizgubi ali mu ga ukradejo. Koliko časa po trati, ker ne dene nobene reči tje, kjer ima biti; kadar jo ima v roke vzeti, jo išče morda po cel četrt ure, pa se še jezi zraven.

c) Kdor se mlad navadi na red, bo zvest in natančen delavec, naj bo v kateremkoli stanu; človek brez reda ne bo nikdar nič prida, povsod se ga izogibajo, in ne bo nikjer naprej prišel.

Poznal sem dijaka, katerega so zelo mehkužili doma: nikoli ni prišel v šolo o pravem času, in še tedaj umazan, nepočesan; ko je odrasel, ni bil za nobeno rabo, veliko let je študiral na Dunaju, pa kljub lepemu talentu ni — doštudiral; nazadnje je dobil neko bolj preprosto službo. Če bi se bil mladenič v svojem času držal reda in se privadil resnemu delu, odprta bi mu bila sijajna prihodnost.

In to velja za vsak stan: pastir, posel, vojak, rokodelec, gospodar, gospodinja, trgovec, uradnik, učitelj, duhoven — prav od vseh se zahteva točnost in rednost. (Zgledi!)

Lahko torej rečemo: red je podlaga poznejšega poštenega življenja.

Z neredom človek uniči lahko sebe in svojo družino in druge. Kakošen red mora biti pri železnici — kolika odgovornost, ko bi ne bilo reda! Redu nasproti je površnost, raztrešenost, zanikrnost, lenoba v vseh opravilih. Kako more človek s takimi lastnostmi kako veljavo pridobiti?

Iz tega sledi, da se mora še majhen otrok v red vživet! Pazen mora biti na paši, priden v šoli, vesten, kadar pomaga staršem pri delu. To so sicer na videz majhna dela, pa če se pomisli, da za temi pridejo večja, potem je gotovo, če ne bo spolnoval majhnih dolžnosti natančno, kako bo spolnoval vestno večje in težje! Zato že pastir pokaže, kaj bo iz njega: iz zanikarnega pastirja ne bo nikoli nič prida.

d) Zunanji red je pa tudi podlaga redu v srcu in v duši...

Če je kdo prav nereden pri delu, bo tudi površen postal v tem, kar se tiče dolžnosti do Boga. Zlagal se bo, ubogal ne bo, zaklel bo, ukradel bo, obšla ga bo nesramna misel, prehitela nečista beseda — pa si misli: kaj to, saj ni nič hudega. Tako leze tudi duša vedno bolj v nered. V kakšnem neredu je včasih duša kakega spovedenca in spovednik je večkrat v nemali zadregi, kako se lotiti takega grešnika, da bi v njem naredil vsaj nekoliko reda. Zato je povsem utemeljen tisti rek, ki pravi:

Qui regulae vivit, Deo vivit — kdor živi redno, živi pobožno. Raditega zahtevajo po samostanih zelo strog hišni red. Ordo dux est ad Deum et quae a Deo sunt, ordinata sunt (Sveti Avg.). Prav res! Kar je Bog ustvaril, je vse lepo urejeno: zvezde na nebu, premikanje lune, letni časi, rastline, živali — — kako čudovit, moder red povsod! Čisto primerno je torej, da se človek, podoba božja, tudi drži gotovega reda.

Red je prva postava za nas. Dokler smo bili majhni, so nam to postavo narekovali predstojniki, predvsem starši, in kdor se v tej dobi reda drži, je znamenje, da zna ubogati druge.

Kdor je sam svoj in se vendar ukloni redu, je znamenje, da zna ubogati sebe. Kdor ne pozna reda, ta je svojeglaven ali len ali komot, na vsak način pomehkužen, razvajen, in ravno zato ne prenese tistega zatajevanja, ki ga zahteva vsak red.

Iz tega, upam, lahko zadostno zpoznate, da je pomanjkanje reda velika napaka pri človeku, in če se pri vzgoji stanovitno ne zahteva reda od gojenca, je taka vzgoja pomanjkljiva. Bistvo vzgoje obstoji v tem, da se človek navadi na red.

II. Kje naj bo red?

1. doma, 2. v šoli, 3. v cerkvi:

1. doma...

a) v spalnici... Pri tem je velika težava zlasti pri revnih družinah, pa tudi premožnejših, ker manjka rjuh, odej... zato spijo otroci skupaj. Manjka prostorov... Nekoliko manj svilnatih rut, pa več rjuh. — Včasih je peljala nevesta za balo rjuh, da so jih še otroci otroci trgali, a sedaj. — (Postelje postljane takoj zjutraj!)

b) v kuhinji... Snažna, svitla, kuhinja bodi ponos gospodinje! Na kuhinje se pri naših stavbah premalo pazi. Hčere nimajo kmalu kje toliko priložnosti učiti se reda in snage kakor v kuhinji.

c) v sobi... Kakšna je miza, okna, zapeček, tla?

Na kmetih ne more biti zmeraj tako vse v redu in snažno, kakor v kaki boljši hiši, ali pa kjer nimajo otrok. Pa vendar tudi v leseni koči more snažno biti, če le ne manjka volje. Koliko raje človek stanuje v taki sobi, ki je prijazna in svetla. Vsaj o gotovih časih, o večjih praznikih. naj se bolj poskrbi za red in snago v hiši.

d) v skrinji... Opazoval sem nekoč fanta, kako je shranil v nedeljo svojo kamižolo, ko je prišel iz cerkve: položil

jo je najprej na mizo, skrbno izkrtačil vsak prah in madež, lepo poravnal rokave in varno položil v skrinjo. Tako se praznična obleka varje in dolgo časa nosi.

e) red pri knjigah... Napravite v vsaki hiši omarico za knjige družbe sv. Mohorja!

Kako gredo knjige pod zlo.

f) red v hlevu... Dobrega gospodarja se spozna po dvorišču in strehi. Vsako reč daj popraviti takoj, ko potrebuje popravila. Modra gospodinja nobene starine ne zavrže in tudi gospodar ne.

g) red pri gospodarstvu... Vsak večer naj se delo za drug dan določi, potem se bo veliko naredilo in vsaka reč o svojem času.

h) red pri denarju... V redu morajo biti računi, plačevanje davkov, plače rokodelcem, dninarjem, obresti. Kdor kupuje, česar ne potrebuje, kmalu prodaja, kar potrebuje.

i) red pri molitvi: zjutraj, zvečer, angelsko češčenje, sveta maša, spoved itd.

2. Red v šoli in za šolo... V jeseni pridi otroke vpisat, kadar se oznani. Kupi otrokom potrebne knjige, pošlji otroke o pravem času v šolo — ne eno uro prej, pa tudi ne pozno.

Šola mora biti prostor reda in snage.

3. Red v cerkvi... Najlepši red mora biti v cerkvi — zato skrbeti imajo seveda najprej župniki, farani pa imajo častno dolžnost pomagati, da se v cerkvi ohranita red in snaga. Kam hodijo otroci v cerkev? Kje so šolarji, kje hčere, kje fantje? Vprašaj pridige!

Ali je treba torej otroke reda učiti? Ne, videti ga morajo! Red mora biti v hiši, pa se ga bodo naučili.

Končno povejmo še nekoliko o snagi.

Red in snaga gresta navadno skupaj: Kar je urejeno, je tudi lepo in prijazno. Videli ste že vojake marširati. Ali ni to nekaj lepega? Gotovo! Zakaj? Zato, ker se vrši vse po točnem redu. —

Kakor red, tudi snaga vpliva na dušo človekovo. Če je telo zmeraj umazano, zanemarjeno, obleka strgana, se duša

na vse to navadi, in nazadnje se tudi duša brez sramu valja v umazanem blatu.¹

Alban Stolz pravi zanikarnim materam: Če za telo otrokovo ne skrbiš, katero vidiš, kako boš skrbela za dušo, katere ne vidiš? —

Zato le z vodo ne varčevati pri otrocih. — To je tudi jako zdravo, če se dete umiva z mrzlo v o d o; veliko bolezni se s tem prepreči, ker se koža okrepi zoper vremenske vplive.

Umiti in počesani naj prihajajo otroci v šolo, in ne strgani. Razcapano dete je izprva samo sebe žalostno, potem se pa navadi, da mu otrpne ves čut za lepoto in snago.

Kar se tiče snage doma v hiši, velja več ali manj isto, kar smo povedali o redu.

Samo dve stvari bom še pripomnil.

Skušajte, žene, delati na to, da se bo vsako leto enkrat hiša p o b e l i l a znotraj in zunaj, ali vsaj znotraj.

Kmečka hiša je najlepša bela. — Po nekod sobe slikajo, pa koliko časa je na kmetih taka soba snažna, ker je navadno polno muh — nazadnje se skoro ne pozna, kakšna je bila prvotna barva. Apneni belež zatre razni mrčes po kotih in uniči tudi mnogovrstne kali bolezni, s katerimi je včasih kaka hiša, kjer je umrlo več bolnikov za nalezljivimi boleznimi, močno okužena. Le začnite, pa bote videli, kako vam bo všeč. In kaj je lepšega kot blesteč kmečki dom med sadnim drevjem. Ako pride tujec v tako vas, gotovo mu ne bodo toliko ugajala velika kakor snažna domovja.

Drugo. Pametno bi tudi bilo, da bi napravili po hišah pljuvalnike; to bi bilo bolj zdravo in bolj snažno. To so pač majhni troški, če naredi mizar leseno škatljico in žaganje je tako zmeraj pri hiši. In včasih vsaj za Velikonoč ali Binkošti pod v hiši p o r i b a t i — pa se bote čudili, kako se snaga lepo poda tudi v vaši hiši.

Ženske navadno bolj čutijo, kaj je l e p o, posebno deklice. Nič ni slabega, če so prijateljice cvetic; čez vse hvale-vredno celo — je, če jih goje za Jezusa v zakramentu ali Marijo na oltarju.

¹ „Äusserliche Unsauberkeit, Rohheit ist unvereinbar mit wahrer sittlicher Bildung und Veredlung.“ (Habrich.)

„Ohne eine gewisse aesthetische Bildung wird die sittliche nie ihr Ziel erreichen.“ (Weiss) „Rohheit und Gemeinheit sind die unausbleiblichen Begleiter des Schmutzes und Verwahrlosung.“ (Rolfus).

Če smo govorili o snagi in lepoti, moramo vendar tudi opozoriti na nevarnost, v kateri so posebno mlada dekleta, da hočejo biti same preveč lepe. Koliko skrbi in želji in časa in denarja se uporabi v to, da se ženski spol bolj pokaže pred svetom! Kaj naj rečemo o tem? Prikupljiva telesna zunanost je dar božji; če se ta dar božji ceni po zasluženju, je lahko koristen — če se zlorabi, je človeku v pogubo. Lepota je kakor denar. Denar je dober, če ga ima pameten človek, da ga zna prav obrniti; kdor ga ne rabi po volji božji, mu je škodljiv. Tako je s čednim obrazom. Koliko deklicam je v pogubo, da postanejo nečimerne, prevzetne in dovzetne za posvetno prilizovanje in celo v zakonu ostanejo ošabne žene, ki so, kar se zakonske zvestobe tiče, lahko v nevarnosti. Zato morajo hčere vedeti, da srce je prvo, ne obraz. Lepo lice hitro zgine, lepa duša pa ne mine. Koliko časa traja cvet dekliških let... To je bolj važno, kakšnega značaja je ženska: značaj ostane do visoke starosti, obraz je od danes do jutri.

To sem hotel pripomniti, da bote primerno sodile tudi o tisti nečimernosti, s katero se včasih preveč goji samo telesna lepota. Marsikaka dekle ni sama nikdar dovolj v svili in trakovih in mrežicah, doma ima pa vse umazano.

Z besedo in zgledom gasite matere to dekliško preširnost in nečimernost. Kaj pomaga zalo telo, lepe obleke — če ni v srcu posvečujoče milosti. Gizdave ženske ne bodo nikoli pobožne. Snažne le naj bodo, a gizdave ne! Amen.

J. Mikš.

Govor dekliški Marijini družbi.

*Hči Evina in hči Marijina.*¹

Češčena milosti polna, Gospod je s teboj, blažena si med ženami.

Luk. 1, 28.

„Glej, odsihmal me bodo srečno imenovali vsi narodi“ (Luk. 1, 48.) — ta prerokba najsvetejše Device, se uresničuje že od apostolskih časov, ko se posamezni verniki in krščanska ljudstva kar skušajo med seboj, kdo bo za nadangelom Gabrielom Marijo, prečisto Devico in Mater božjo, lepše pozdravljal, srčneje

¹ Pridiga je bila govorjena dne 14. septembra 1908 na Homcu ob jubilejnem shodu dekliških Marijinih družb iz vse kamniške dekanije.

ljubil, sijajnejše častil. „In ti Betlehem, zemlja Judova, nisi nikakor najmanjši med vojvodi Judovimi“ (Mat. 2, 6.), hočem reči: In ti zemlja slovenska nisi nikakor najmanjša med tistimi, ki tekmujejo v češčenju nebeške Kraljice. Po pravici se imenuješ, slovenski rod, „narod Marijin“. Dokaz zato je vsa zgodovina, odkar je slovensko ljudstvo sprejelo krščansko katoliško vero, dokaz zato je javno in domače češčenje Marijino, dokaz zato toliko prelepih pesmi Marijinih, dokaz zato so bele cerkvice po hribih in dolinah. Priče tega so premnogi oltarji in tisočere podobe Marijine, priče lične kapele in znamenja Matere božje, katerih se pač po nobeni deželi ne nahaja toliko; po protestantski Švici in v katoliški Franciji n. pr. ni videti skoraj nobenih. Je pa na Francoskem svetišče, katero je skozi 50 let že najimenitniša božja pot Marijina celega sveta, Lurd, kjer se je brezmadežna Devica in nebeška Kraljica ponižala stopiti na našo revno zemljo. In tudi tam je med drugimi velikimi in malimi narodi naš narod po 600 svojih zastopnikih in zastopnicah pod vodstvom premilostivega knezoškofa ljubljanskega l. 1908. v Marijinem mesecu ponižno pa z vso navdušenostjo počastil svojo nebeško Mater ter jo z drugimi vred „srečno imenoval“ ter pozdravljal z latinskim, a pri vseh katoličanih udomačenim in vsem umevnim pozdravom: „Ave, ave, ave Maria!“ Priče vnetega Marijinega češčenja med Slovenci so razne njene bratovščine in priče med temi ste ve tako mnogoštevilne družbenice, članice Marijinih družb vse kamniške dekanije, danes tu zbrane pred milostno podobo svoje nebeške Gospe, priprošnjice in Matere. Z oltarja vas pozdravlja nebeška kraljica ter vam kliče s svetim pismom: „Blagor jim, kateri ohranijo moja pota! Poslušajte nauk, in bodite modri, in nikar ga ne zametujte! Blagor človeku, kateri me posluša, in čuje pri mojih vratih vsak dan, in name streže pri podbojih mojih duri.“ (Preg. 8, 33. 34.)

Prečista Devica blagruje tiste, ki ohranijo njena pota, ki so modre, ki so stanovitne v njeni ljubezni. Take device se zares po pravici imenujejo „Marijine hčere“. In da bi bile vse take, pač vsak voditelj z Marijo vred resno pričakuje od vas, pričakuje in prosi Marijo, da bi bila vaša vest vedno čista kakor lurški studenec.

Toda žalibog, da se nahaja med družbenicami Marijinimi dostikrat več. Evinih hčerá, oziroma se marsikatero Marijine hčere prelevé polagoma v Evine hčere, kakor se angelov pozdrav

Ave narobe bere Eva. Vedite pa, da le Marijine hčere, ne pa Evine hčere pomnožujejo število pravih častivcev Marijinih, in da le hčere Marijine napravljajo svoji nebeški Materi resnično veselje ter sebe časno in večno osrečujejo.

Da boste pa vse vedno le dobre hčere Marijine, in nobena narobe — hči Marijina ali hči Evina, vam hočem nasprotje in razloček med obema pokazati ter vam ta nauk podati kot spomin današnjega jubilejnega romanja.

Jezus Kristus se imenuje drugi Adam, ker je on prinesel svetu življenje, Adam pa provzročil smrt. Marija pa se imenuje druga Eva, ker ona nam je po Jezusu prinesla vstajenje, a Eva poprej padec. „Človek,“ pravi sv. Avguštin, „je padel po Evi in je bil vzdignjen po Mariji.“ Zato je Marija „blažena med ženami.“ Razloček med Marijo in Evo je prešel tudi na hčere obeh.

1. a) Poglejmo, kateri je prvi znak Evine hčere? Odgovor se glasi: **R a d o v e d n o s t.**

Eva si kar ni mogla kaj, da bi na velikem rajskem vrtu ne poiskala tistega edinega drevesa, od katerega jesti ji je Bog prepovedal. Ko bi ga ne bila radovedno poiskala, ko bi bila šla mimo s povešenimi očmi, ne da bi se bila ozrla, kako lep in kako mičen je njegov sad, ko bi ne bila nič pogledala, kdo je na drevesu, ne bila bi postala neposlušna Bogu, ne bila bi padla v greh nepokorščine in ne zapadla usodepolnim kaznim, z njim združenim.

Tako pa tudi tisočero in tisočero deklet ne bi bilo postalo nesrečnih in padlih, padlih globoko, ko bi bile znale krotiti svojo radovednost. Toda ta in ona reče: „Samo tje le grem, saj gredo tudi druge; samo te veselice se udeležim, saj jih uživajo tudi druge; samo to bi rada slišala, saj nisem več otrok, da bi se precej pohujšala in zbegala; samo to in ono, tega in onega bi rada videla na sejmu, saj mi je Stvarnik zato dal oči, da gledam, pa izvedeti moram tudi to, kaj utegne mi še prav priti.“ Tako in podobno mislijo in govore Evine hčere pa gledajo ter se ne nagledajo, poslušajo ter se ne naveličajo, dokler ne pride sovražnik skozi oči in ušesa v srce ter se ondi ne nastani. Take hočejo vse vedeti in izvedeti o bližnjem, vse njegove misli in namene, le tega nočejo spoznati in priznati, kar jim je samim v dušno škodo ali v prid.

b) Vse drugače ravna hči Marijina. Naučila se je od svoje nebeške Matere zavezo sklepati z očmi, da si iščoča medu

ne nabere strupa. Ne prazna zvedavost in radovednost, ampak hrepenenje po potrebnih in koristnih vednostih zaljša človeka. Marija je hrepenela edino le po pravi vednosti; saj sporoča njen evangelist, sv. Lukež, „da je Marija ohranila vse te besede, in premišljevala v svojem srcu,“ in drugič, da „je njegova Mati ohranila vse te reči v svojem srcu.“ (Luk. 2, 19. 51.)

Krščanske dekleta! Ako hočete torej biti prave hčere Marijine, sklenite danes, vedno se ravnati po opominu modrega Siraha: „Zagradi s trnjem svoja ušesa; hudobnega jezika nikar ne poslušaj!“ (28, 28.) Kolikor bolj bo vas veselilo le dobro, božja služba, božja beseda, pogostno prejemanje svetih zakramentov, pobožna molitev, spodbudno branje, stanovsko delo, in kolikor bolj boste mislile na take reči, toliko manj se bo vaše srce begalo s praznimi podobami in polnilo z nečistimi predstavami razburjene domišljije, toliko manj se vam bo vzbujalo grešno poželenje in toliko previdnejše boste med svetom. O da bi vsaktera izmed vas mogla govoriti s psalmistom: „Moje oči so vedno v Gospoda obrnjene, zakaj on bo rešil moje noge iz zadrege.“ (Ps. 24, 15.) Ako niso oči pri Bogu, ampak se nemirno ozirajo po posvetnih mičnostih, bodo tudi noge kmalu ujete in zapletene v to, kar vodi od Marije, v to, kar pelje v greh.

2. a) Pa pogledjmo spet E v o, da tudi njeno hčer spoznamo še bolj. Eva ni samo pogledala in ogledovala prepovedanega drevesa, ampak se je s kačo kmalu spustila tudi v p o g o v o r. Dobro sicer ve, kaj ji je Stvarnik prepovedal, pred čim jo je svaril, toda ona meni, da ji zato ni treba biti tako oprezni, saj ji zna zapeljivec govoriti tako silno priliznjeno. Radovednost jo je pripeljala k drevesu, brezskrbna zgovornost in jezičnost je ne pusti od drevesa proč. In kakor v radovednosti, tako jo posnemajo njene hčere tudi v tisti brezskrbni zgovornosti, ki jim ne pusti dosti paziti na to, s kom govore in kaj govore, akoravno jim vest očita, da to ni prav. Pa povejte same: Ali bi bilo toliko napačnega na zemlji, ko bi se manj govorilo? In ali bi bilo toliko padlih hčerâ za zemlji, ko bi bile previdnejše v izberi svoje družčine? Bojiš se, ognju priti preblizu, da bi se ne opekla, bojiš nalezljive bolezni, toda ti kot Evina hči se ne izogibaš tistih, ki grešni ogenj podžigajo v srcu, ne obračaš se proč od tistih, ki po grehu takorekoč kar smrde. da, marsikatera Evina hči celo išče njihove nevarne in nemarne družčine.

b) Tako pa ne dela dobra Marijina hči. Ona se ravna po nadaljnem opominu Sirahovem v duhovnem pomenu: „Napravi svojim ustom vrata in ključavnice!“ (28, 28.) Prava Marijina hči zna zatajevati samo sebe in premagovati v duhu svetega evangelija iz ljubezni do Jezusa in Marije. Prava hči Marijina se ozira na prečisto devico, kako se v tihi hišici nazareški ustraši celo angela in njegovemu prijaznemu pozdravu ne zaupa toliko časa, dokler ne spozna v njem poslanca Boga samega. Kako lepo jo nam opisuje sv. Ambrož rekoč: „Bila je deviška, ne samo po telesu, ampak tudi po duhu, in čistosti njene ni kalila nobena hinavščina. V srcu ponižna, v govorici resnobna, v duhu modra, malobesedna, a toliko bolj vneta za sveto berilo, stavila ni svojega upanja na negotovo bogastvo, ampak na moč priprošnje ubogih. Vtopljenja v svoje delo, previdna v govorjenju, hotela je Bogu, ne ljudem biti po godu. Njeno vodilo je bilo: Nikogar žaliti, vsem dobro voščiti, starše spoštovati, tovarišic ne zavidati, ničemurnosti se ne vdati, pameti slediti, čednost ljubiti.“ Vprašam vas: Ali ni to najlepša podoba in največja pohvala nje, ki ima vam biti vzornica, najvišji pa vsakdanji zgled? Zato še en opomin Sirahov: „Varuj se, da ti jezik kje ne spodleti, in da ne padeš vpričo sovražnikov, ki te zalezujejo, in da tvoj padec ne bo neozdravljiv do smrti!“ (Sir. 28, 30.)

3. a) Radovednost je pripeljala Evo k prepovedanemu drevesu, klepetava zgovornost jo je zadržala tam, napuhnjena ničemurnost pa ji je bila v padec. Hotela je Bogu postati enaka; to je bila tista slaba njena stran, kjer se je lotil sovražnik in je ni več izpustil, dokler je ni zapeljal. Vedela je za svarilno prepoved Stvarnikovo, še ponovila jo je. Toda kača je znala govoriti tako mamljivo, da Eva ni več verovala Bogu, ampak storila rajša to, kar je hotel satan. „Kača pa je bila bolj prekanjena,“ pravi sveto pismo. (I. Moz. 3, 1.)

Ali ima Eva tudi kaj ničemurnih hčerâ na zemlji? Žalibog le preveč. Ali mar mnoge, sicer v Marijino družbo vpisane, ne lišpajo preveč svojega telesa, ali mar ne gredo mnoge za vsako najnovejšo modo v obleki in v laseh, in če je še tako neumna? Ali mar ni premnogo takih, ki so vse srečne, ako pohvali njihovo zunanost kaka oseba drugega spola? A poslušajte, kaj pravi sveto pismo: „Bog se ustavlja prevzetnim, ponižnim pa daje milost.“ (Jak. 4, 6) Kar je zadelo Evo, to rado zadene tudi njene hčere: nesreča in sramota prej ali slej, akoravno se marsi-

katera tolaži s tem, češ, izteklo se mi je enkrat brez kazni in škode, bode se mi še drugič, da me ne izženó iz raja Marijine družbe.

b) Marija, vzornica pravih Marijinih hčera, pa na vse, kar ji nadangel reče pohvalnega in imenitnega, odgovori samo: „Glej, dekla sem Gospodova.“ Ponižnost je pač ena najlepših cvetic, iz katerih sestoji čednostni venec Marijin, ki zaljša njeno dušo. V svojem hvalospevu „Moja duša poveljuje Gospoda“ slavi Boga, „ker se je ozrl na nizkost svoje dekle.“ (Luk. 1, 48.) Hočete torej njene vredne hčere biti, ne sme vas zapeljati ničemurnost zunanjega lišpa, ampak zaljšati lepo dišeča vijolica svete ponižnosti. „Vse veličastvo kraljeve hčere je znotraj,“ v srcu, pravi sv. Duh. (Ps. 41, 14.) Seveda, če je kdo umazan in zemarjen po telesu, zato še ni ponižen. A zunanja snažnost in brhkost mora razodevati notranjo čistost, redoljubnost. Ni zunanji, prijazni, olikani nastop pregrešen, ampak strastna želja, oči vseh na-se obrniti ter prikupljiva biti bolj ljudem kot Bogu. Sveta Cerkev obrača na Marijo besede visoke pesmi: „Vsa si lepa, in madeža ni na tebi!“ (4, 6.) Hčere Marijine, le poizkusite biti čisto lepe; toda, dokler je le en madež na vaši duši, niste. V tem bodite ničemurne, da vse madeže, tudi najskrivniše, odstranite s svoje duše, da boste vse lepe tudi pred očmi vsevidnega Boga.

4. a) Vrnimo se k prvi materi Evi. V čem zlasti se je pregrešila? V nepokorščini do božje postave, k čemur je zapeljala tudi svojega moža. Ali ima mati Eva tudi v tem svoje hčere, ki jo posnemajo? Kaj pravite, krščanska dekleta, ko bi vaša vest kar naenkrat glasno, vsem nam umljivo začela govoriti, ali bi ne vedela ničesar povedati o večjih in manjših prestopkih dolžne pokorščine, povedati, kako ste to, potem drugo zapoved večkrat lahkomišlno prelomile in kako je to in ono družbenico ravno to posebno veselilo, če je mogla zlasti tisto storiti, kar je bilo prepovedano v „vodilu“, to pa opustiti, kar je bilo zapovedano? Ali mar ni v tem tičala prevzetna misel: Jaz vem bolje, kaj mi koristi ali škoduje, kakor starši, gospodarji ali voditelji Marijinih družb s škofom vred? Ali mar ni v tem precej napuha, če se kdo za malenkostne prestopke nalašč ne meni in ima za vsako nepokornost precej izgovor?

b) A sveto pismo uči vse drugače. Naš Gospod in Zveličar pravi, da bo le tistega hlapca čez veliko postavil, kateri „je v malem zvest.“ (Mat. 25, 21.) In apostol njegov piše: „Kdorkoll

pa vso postavo izpolni, se pa pregreši v enem, je vsega kriv.“ (2, 10.) Pa Marija, kako nedosežen zgled pokorščine nam daje! „Zgodi se mi po tvoji besedi,“ (Luk. 1, 38.) reče Gabrielu in tako govori v srcu v vseh primerljajih svojega življenja, vedno, vsak dan. Zato je nepogojno pokorščino naročila tudi služabnikom v Kani rekoč: „Karkoli vam poreče, storite!“ (Jan. 2, 5) Tako misli, govori in dela tudi vrla hči Marijina. Pokorna je vsemu, kar ji nebeški Gospod reče po katoliški Cerkvi, po ustih njenih dobrih staršev in drugih predstojnikov ali po glasu vesti, ter skrbi zato, da bi tudi drugi izpolnovali voljo božjo, svesta si, da se je k vsemu temu zavezala s posvetivno molitvijo ob sprejemu v Marijino družbo. In ta obljuba ne sme biti le na jeziku, ampak mora izvirati le iz srca. Sicer so pa čednosti, ki ste jih obljubile pri sprejemu, le dolžnosti, ki jih imate kot krščene hčere svete matere katoliške Cerkve, in od teh vas ne more nihče oprostiti.

Tako ste se kakor v ogledalu mogle gledati Evine in Marijine hčere. Rečem torej: Akoravno po rojstvu Evine hčere, bodite Marijine hčere v mišljenju in življenju; ne radovedno zvedave za take reči, ki vas utegnejo speljati v greh, ampak radoznale za tisto, kar je potrebno za vaš poklic in stan; ne brezskrbno zgovorne, ampak modre in previdno občujoče z ljudmi; ne ničemurne in Boga pa Marije pozabne, ampak ponižne in bogaboječe; ne nepokorne, ampak zveste tudi v malem; ne druge zapeljujoče, temuč same čednostne in pazne, da vas nihče ne zapelje v hudo

Danes je spominiski god povišanja svetega križa. V svetem evangeliju se pri današnji sveti maši bero besede Jezusove: „Jaz, kadar bom povišan od zemlje, bom vse vlekel k sebi.“ (Jan. 12, 32.). Podobno je mogla govoriti tudi njegova mati Marija: „Jaz, kadar bom povišana od zemlje, bom vse vlekla k sebi.“ O, da bi se tudi na vas vseh izpolnovala ta beseda v nebeški Jeruzalem povišane Device Marije! Da bi vas vse vlekla k sebi po svojih čednostih in po svoji priprošnji! Zato jo prosi vsaktera izmed vas z besedami visoke pesmi: „Vleci me! Za teboj potečemo, za duhom tvojih mazil,“ t. j. tvojih čednosti. (1, 3.)

Hitim h koncu.

Današnja veličastna procesija vas je pripeljala med glasno molitvijo svetega rožnega venca ob slovesnem govorjenju k Jezusu in k Mariji.

Prosíte, družbenice Marijine, danes tu pred oltarjem nebeške Kraljice, pred lepo in častiljivo podobo Marijino, pred katero jih je že nešteto molilo, da bi mogle biti vse prav dobre, zgledne hčere Marijine, nobena pa hči Evina! Prosíte za milost zvestobe in stanovitnosti v dobrem do konca! Duh božji vam obeta v skrivnem razodenju (2, 7.) to-le: „Premagavcu bom dal jesti od drevesa življenja, katero je v raju mojega Boga,“ kar pomeni uživanje Boga samega v nebesih ali večno zveličanje. Spomnite se danes v svojih molitvah tudi zlatomašnika sv. Očeta Pija X. in jubilarnega cesarja Franca Jožefa I! Spomnite se danes in pogostokrat tudi nas, svojih dušnih voditeljev, ki se pod načelstvom svojega škofa tolikanj trudimo z vami. Zato naj vaš pogled danes seže še dalje in višje. Današnja procesija vam bodi namreč podoba tiste nebeške procesije, ko bodo po vesoljni sodbi vsi izvoljeni šli po večno plačilo v sv. nebesa. Tedaj bodo pač peljali k Jezusu in k Mariji zveličani dušni pastirji, oznanjevalci božje besede in spovedniki vsak iz svojega področja zveličane. O, da bi tedaj mogli vsi mi voditelji Marijinih družb tudi vse vas brez izjeme kot zveste hčere Marijine pripeljati v nebesa pred zlati prestol naše skupne Kraljice, katera vam bo zaklicala: „Pridi z Libana,“ hčerka moja, „pridi z Libana,“ iz solzne zemeljske doline, „pridi, boš kraliana!“ (Vis. p. 4, 8.) Amen.

Val. Bernik.

Pridiga za novo mašo.

Katoliški duhovnik opravlja angelsko službo.

Jaz pošljem svojega angela pred teboj,
ki pripravlja tvojo pot pred teboj.

Mat. 11, 10.

Na nedeljo, ko smo obhajali praznik sv. Ane, je imel najstarejši duhovnik — sin tukajšnje križevske fare — zlato svojo sveto mašo, danes na praznik Marijinega prečistega Srca slovesno praznuje novo sveto mašo mladi duhovnik č. g. Fr. Sch. Kolik razloček med obema!

Zlatomašnik je stal pred oltarjem in s tresočim glasom in s solznimi očmi zapel zahvalno pesem, da mu je Bog dal preživeti v duhovniškem stanu petdeset let. Danes je gospod novomašnik s krepkim glasom zapel „Gloria“, in mlado srce mu igra

veselja, ker se mu je izpolnila srčna želja: „Stopil bom pred božji oltar, pred Boga, ki oveseljuje mojo mladost.“ Danes vse strune njegovega srca pojejo Bogu zahvalo. Zlatomašnik se je opiral na palico starosti in drug duhovnik ga je podpiral, ker ga noge ne nosijo več varno po stopnicah k oltarju. Novomašnik je stopil na krepke apostolske noge. Zlatomašniku je osivela glava, novomašniku pa sije zarja mladosti raz njegovo lice!

„Žetev je velika, a delavcev malo; prosite torej Gospoda žetve, da pošlje delavcev.“ „Dobro so molili č. g. duhovni pastirji, dobro tudi vi, ljubi župljani, dobro oče in mati,“ ker bila je velika nevarnost za zdravje novomašnikovo. Naš novomašnik je sad vaše molitve!

To je dar božje milosti, da ga je izvolila za duhovniško čast. „Niste vi mene izvolili, ampak jaz sem vas izvolil.“ Marsikateri je že hotel postati duhovnik, pa Bog ga ni maral, in ni se prikazal pred njegovim oltarjem. Za Vami, č. g. novomašnik, stoji še cela vrsta vrljih in nadarjenih mladeničev naše župnije, kateri žele doseči isti cilj, katerega ste Vi danes dosegli, če jih bo ljubi Bog hotel izvoliti kakor je Vas. Jaz vas opominjam, mladi dijaki, ki ste upanje križevske župnije, da utrdite svoj poklic z lepim vedenjem, s pobožnim življenjem in vrlim učenjem. Sveto pismo govori: „Trudite se torej, dragi bratje, da si zagotovite svojo izvolitev in svoj poklic po dobrih delih.“ (II. Petri 1, 10.)

Naša župnija ima prednost pred vsemi župnijami cele škofije, da je rodila največ duhovnikov. Vi ste sedemnajsti duhovnik, ki je krščen pri krstnem kamenu te župnije. Toda to ni naše zasluženje. Res je sicer, da pridni in pobožni mladi duhovniki, katerih mladi cvet stoji danes pred oltarjem, potegnejo tudi druge vrle mladeniče za seboj. Vendar čast gre zato nekemu drugemu. Veste komu? Poglejte tje na veliki oltar! Ta čast gre svetemu Križu, to je blagoslov svetega križa. Vse, kar se blagoslovi, se v tem znamenju blagoslovi, in brez tega znamenja se nič ne blagoslovi.

Zatorej oznanjujte moč in slavo svetega križa vse dni svojega življenja!

Jaz pa vam, ljubi v Gospodu, hočem razložiti, da katoliški duhovnik opravlja angelsko službo.

I. Na prižnici. Angel Gospodov je prinesel Mariji veseli glas, da bo rodila Jezusa, Sina božjega, ki bo ljudstvo rešil njegovih grehov. Kar so angeli začeli, to so duhovniki prevzeli. To je evangelij ali veseli glas, ki ga duhovniki oznanujejo pred prostimi ljudmi in kralji, katerega imena slavo nosijo čez morje. *Pojdite in učite vse narode . . . Jaz pošiljam svojega angela pred teboj, ki pripravlja tvojo pot pred teboj.*

Kateri je tvoj pot? *Ozka je pot, ki pelje v življenje . . . in malo jih je, ki jo najdejo.* Zato ti dukovniki pot kažejo, učijo te po tej poti hoditi, da ne zaideš. Čujte, kako hudo je, če človek zaide. Dva mlada moža sta zgrešila pot, in eden je zdrknil po skali in obvisel na grmu, in tisto noč so mu lasje osiveli samega strahu. Ti si pa že zdavnaj zgrešil pravo pot, pa to te nič ne skrbi, to ti ne povzroči ne enega belega lasú!

Kakor angel varuje te duhovnik na vseh tvojih potih — kot otroka, kot mladeniča, kot zakonskega, da ne trpiš škode.

In če zgrešiš pravo pot, te duhovnik z ostro in dobro besedo vabi nazaj, kakor angela, ki sta Lota in njegovo ženo ter hčeri s silo rešila!

Vi, č. g. novomašnik, boste oznanjevali, kazali pot in nazaj vračali na pravo pot. Res, angelska družba.

Vi drugi pa boste poslušali in ubogali. *Kdor je iz Boga, rad posluša besedo božjo.* Skušnja uči, da tisti ne hodijo prave poti, kateri zamujajo pridige.

II. V s p o v e d n i c i. V Jeruzalemu je bila ovčja kopel. Tam je stalo poslopje, ki je imelo pet lop, kjer je bilo vse polno bolnikov, slepih, gluhih itd. Vsi so čakali plivkanja vode. Kajti angel božji je hodil od časa do časa in je zganil vodo, in kdor je po tem plivkanju prvi bil v vodi, je bil ozdravljen vsakršne bolezni. (Janez, 5. poglavje.)

Isto službo, kakor angel v tej kopeli, ima duhovnik v sveti katoliški Cerkvi. Naj je bolezen kakršnakoli, in če bi bil gobav od nog do glave, vsak je lahko ozdravljen v kopeli presv. Rešnje krvi, katero plivka katoliški duhovnik v zakramentu svete pokore.

Tedaj bolniki, grešniki! Ali se boste mogli izgovarjati: „Nimam človeka, ki bi me dejal v kopel?“

Katerim boste grehe odpustili, so jim odpuščeni. Kako blažen glas je to! In kako srečen je človek, kateremu je duhovnik rekel: „Jaz te odvežem od tvojih grehov.“ „Dobra vest je vedna gostija.“

III. Pred oltarjem. Odkar se je Jezus Kristus za nas na križu daroval nebeškemu Očetu, se izpolnjujejo njegove besede: *Od zdaj boste videli nebo odprto in angele božje hoditi gori in doli nad Sinom božjim.*

Kolikorkrat duhovnik posveti kruh in vino, vselej se morajo nebesa odpreti, in angeli božji hodijo gori in doli. Po povzdigo- vanju moli mašnik: „Ponižno te prosimo, vsemogočni Bog, naj nese tvoj angel to neomadeževano daritev na vzvišeni tvoj oltar pred obličjem tvojega veličastva . . .“

Kruh angelov bo človek užival. (Ps. 77.)

Angelsko službo ima duhovnik, pa angel ni, da me dobro razumete. Bog bi lahko angele poklical na pomoč, da mu pomagajo sveto vero razširjati in duše pasti. „Menite, da ne morem prositi svojega Očeta . . .“ (Mat. 26, 53.)

„Vsak duhovnik je vzet izmed ljudi, da more imeti usmi- ljenje z njimi, ki grešijo, ‚quia et ipse circumdatus est infirmi- tate.‘“ (Hebr. 5. 1.)

Tedaj pa, č. g. novomašnik, nastopite zdaj najlepšo izmed vse Vaše angelske službe, darujte daritev svete maše. Molite za grešnike — ignosce illis — za sveto Cerkev, za škofa, za du- hovnike, za starše, za se in za vse pričujoče, naj nas veže ljubezen v življenju, naj nas pa tudi v smrti nič ne loči od ljubezni Jezusove. Amen. † *Dr. Ivan Križanič, 1896. — Fr. Stuhec.*

Pogled na slovstvo.

Sturm und Steuer. Ein ernstes Wort über einen heikeln Punkt an die studierende Jugend von dr. Konstantin Holl, Rektor des erzbischöflichen Gymnasialkonvikts zu Rastatt. Zweite verbesserte Auflage. 8° (X + 300), Frei- burg 1909. Herder. Cena 2·10 K, v platno vezano 2 88 K, — Valovi nečiste grehote visoko pljuskaajo: zdi se, da je ves javni trg le zato tako na široko odprt, da bi neizkušeni mladini tem laglje pomagal prodreti vse jezove zdržnosti in stanovske čistosti. Zato je vzbudila veliko senzacijo lansko leto resnobna beseda nemških škofov, ki so iz Fulde, z gróba sv. Bonifacija opozarjali na mor- alno povodenj, ki preti krščanskemu življu vsled bujno prodirajočega greha nečistosti. Kjer je naskok, ondi mora biti odpor. In prav, ker najbolj knjiga pod- pihuje to strast, treba je: s knjigo braniti nasprotno čednost. V toplem prijaz- nem in kar je še več vredno, v jasnem jeziku nam pisatelj riše najprej čednost čistosti in njeno plačilo za čas in večnost. Potem preide na nasprotno gre- hoto nečistosti z raznimi časnimi posledicami in nadnaravnimi kaznimi. Naj-

večje vrednosti za praktično uporabo pa je tretji del, ki navaja sredstva, kako ohraniti in kako zopet pridobiti ubeglo čistost. Mladini, večči nemškega jezika, — recimo višjih razredov srednjih šol — bo ta knjiga dober kašipot za marsikatero temne dneve mladostnega življenja. Vzgojevateljem mladine pa — zlasti onim po Marijinih kongregacijah — bode dala marsikako novo misel, marsikak motiv za brambo čiste mladosti in brezmadežnega življenja. Jezik je lep, razdelitev logična, izvajanja izvečine prav mična. Delce je vredno, da ga postaviš v svojo knjižnico.

Dr. A. K.

Nova dela iz založbe Katoliške bukvarne v Ljubljani.

Katoliška bukvarna priporoča ta-le nova dela iz svoje zaloge:

1. Na prvem mestu imenujemo knjigo, ki jej je odločena najčastnejša služba; pomagala bo, da se bo Zveličarju, bivajočemu med nami v zakramentu sv. Rešnjega Telesa, neprestano izkazovalo dolžna zahvala in češčenje. Ta knjiga je

Večna molitev pred Jezusom v zakramentu ljubezni. Nov natis z velikimi črkami. Cena 3 K za lično vezano knjigo z rdečo obrezo, z zlato obrezo in zlatim vtisom na platnicah pa K 3'90. — Nov natis te splošno razširjene knjige ima tako povečan tisek, da bo mogel tudi najkratkovidnejši knjigo rabiti. Starejši, ki jim peša vid, bodo velike črke brall z lahkoto, mlajši častivci pa si bodo ohranili zdrav vid, ker ne bodo utrudili očesa, tudi če molijo ure zvečer v mračnih cerkvah. Važno je, da obsega knjiga tudi premišljevanje Kristusovega trpljenja po vseh štirih evangelistih v tako popolni in obširni obliki, kakor ga ni imela dosedaj nobena slovenska molitvena knjiga. Upamo, da smo s tem zelo ustregli častilcem presv. Rešnjega Telesa. Vsled velikega tiska pa je narasla knjiga na celih 784 strani; ker se je pa rabil za knjigo jako lep papir, ni knjiga nič debelejša, kakor je bila izdaja z navadnim tiskom; vnanja oblika je še bolj prikupljiva, kot je bila dosedaj.

2. *Novi cerkveni skladbi*: a) Cerkvena pesmarica za Marijino družbo. I. del. Za štiri enake ženske ali moške glasove uredil Anton Grum. Cena 2 K. Te zbirke se bodo radi posluževali naši cerkveni zbori in posebno Marijine družbe, bodisi moške ali ženske, po deželi. Ustreženo bo s to zbirko pevovodjem in pevcem, ker jim pesmi ne bodo delale težav, dosegle pa bodo vedno povoljen vspeh. Cena 2 K je za zbirko, ki obsega 75 pesmi, jako nizka.

b) V ponižnosti klečimo in pet Marijinih pesmi. Za mešani zbor zložil Anton Grum. Cena 1 K. Ta zbirka je umerjena močem naših zborov in zlasti primerna za mesec majnik in druge pobožnosti, ki se vrše v čast Materi božji.

3. *Bisernice iz belokranjskega narodnega zaklada*. II. del. V Adlešičih nabral Ivan Šašelj, župnik. — Že I. del teh „Bisernic“ je bil sprejet povsod z navdušenjem, tako bo gotovo tudi II. zvezek. Dvaajset let živi g. pisatelj Šašelj med belokranjskim narodom, pozna vso njegovo dušo, njegovo mišljenje, njegovo čustvovanje. Pisatelj ni nabiral samo kot znanstvenik, ki gre večkrat mimo najlepših stvari kakor slepec, ampak kakor mož, ki ljudstvo ljubi in zato umeva — umeva njega najlepše zaklade. In zato so „Bisernice“ res biseri slovenskega narodnega slovstva. Zato je delo g. Šašeljna, ki je nabral silno mnogo narodnega blaga, ne le zanimivo, ampak tudi velike važ-

nosti. Drugi del se nekoliko od prvega razlikuje, in sicer v tem, da so skoraj vse narodno blago zanj nabrali in zapisali Šašljevi župljani sami. Kakor I. zvezku, je tudi drugemu dodejan obširen slovarček, ki hrani premnogo zanimivega besednega gradiva. Od prvega zvezka se pa drugi s tem odlikuje, da ima dodejane lepo izvedene podobe, ki predstavljajo belokranjske narodne noše in skupine, kakor so jih sestavili za dunajski jubilejni sprevod. Knjiga obsega pregovore, pesmi najrazličnejše vrste, pobožne in šaljive; nadalje vraže in običaje ter pravljice. Brezdvoma poseže vsak Slovenec po „Bisernicah“. — Cena 2 K 60 h za broširan in 3 K 60 h za vezan izvod; na razpolago je tudi prvi zvezek, ki velja broširan 2 K, vezan pa 3 K.

4. „Prvič med Indijanci“ ima naslov 17. zvezek priljubljenih Spillmanovih povesti, ki je ravnokar izšel. — To je zopet ljubka ginljiva povestica, za katero se bo posebno ogrevala naša mladina, že zato, ker najde v njej junake iz svoje srede: pa tudi odraslim bo v spodbudo. Skušnja nas uči, da prebira slovensko ljudstvo Spillmanove povesti z velikim zanimanjem; ravnokar izdana povest „Prvič med Indijanci“ je pa ena izmed najboljših Spillmanovih povesti, ki se odlikujejo po plemenitosti tendence, poljudnosti in podučnosti. Širimo torej Spillmanove povesti med ljudstvom in posebno med mladino; spodrinejo naj povesti pisateljev, ki pišejo, ne da bi imeli pred očmi blagor mladine. Po Spillmanovih povestih, ki izhajajo v lepi obliki z večbarvno naslovno sliko na čelu, naj seže vsak, ki mu je pri srcu dobra vzgoja naše mladine. — Cena XVII. zvezku je 60 vin., za trdo vezan izvod pa 80 vin.

5. „Za križ in svobodo“ je naslov novemu, izvirnemu igrokazu, ki je izšel v našem založništvu. Igrokaz je namenjen našim društvom in je njega dejanje povzeto iz novodobnega društvenega življenja. Na eni strani navdušeni mladeniči društveniki, na drugi pa nasprotniki krščanskega društva — svobodomiselnici, ki rujejo proti društvu, hočejo isto razbiti in zapeljujejo poštene društvene člane s frazami o svobodi v svoje zanjke. Predavanja prirejajo, hujskajo in demonstirajo, samo da bi razbili lepo se razvijajoče društvo v fari. Sokolsko društvo ustanavljajo, vabijo predavatelje iz mesta itd. Toda vsi njih načrti se izjalove vsled značajnosti zavednih mladeničev in moč društvenikov. Samo eden postane njih žrtev, Martin, odbornik društva, ta pade njim v zanjko. Potom zahrbtnih intrig se jim posreči napraviti razpor med vnetim društvenim tajnikom Štefanom in pa Martinom, ki zalezuje Štefanovo nevesto in napade z nožem dan pred poroko Štefana, „ker maščevanje je sladko“, tako so mu rekli njegovi pristaši. Toda tudi Martin spregleda njih prekanjenost, prepozno sicer, vendar še pravočasno, da ne propade popolnoma. Ves skesan se vrne iz zapora domov, prosi prizadete odpuščanja in pripoveduje, s kakšnimi umazanimi sredstvi so ga „svobodomiselnici“ pridobili za-se.

To je kratka snov igrokaza, ki vsebuje zanimive dialoge in ima mnogo živahnega dejanja v sebi. — Brezdvomno bo igrokaz dobrodošel zlasti onim našim društvom, v katerih se v zadnjem času tako lepo razvija mladeniško gibanje. — Cena 50 vin., pet izvodov in več pa samo 35 vin.

6. VI. in VII. zvezek moških in mešanih zborov, uglasbil J. A. Ijaž, župnik na Dovjem. V Ljubljani, 1909. Cena vsakemu 16 strani obsegajočemu zvezku 60 vin. — S tem je končana ta zbirka, ki jo bodo brez dvoma z radostjo in veseljem pozdravili naši zbori. Saj je zborov v tem jasnem, preprostem, hkrati krepkem in izrazitem slogu prav posebno nedostajalo. Zakaj,

moderne preobčutne, vse do zadnje pičice izsecirane in analizirane glasbe naše ljudstvo ne more umeti, te — rekel bi moderne viviseksije v glasbi, ko je treba skladbo noto za noto, akord za akordom, glas za glasom, z napeto pozornostjo zasledovati, da ti duša trepeta prevelike razburjenosti, ako hočeš moderno v resnici uživati, — te preprost človek ne zmore, ker mu nedostaje vseh predpogojev. Poleg tega pa še neprestane, druga v drugo se prelivajoče dissonance. Ljudstvu se hoče umetnosti glasbe, ki je na prvi pogled jasna, umetnosti, ki te brez razglabljanja užge. — In tak je Aljaž. — Pa če pravimo, da je preprost, jasen, prvi hip umljiv, moramo takoj pristaviti, da je njegova muza zelo plemenita, nikdar ne pade v banalnost, kar se skladateljem, ki hočejo skladati v narodnem duhu, kaj rado primeri. — Melodika je jako živahna: — Harmonije preproste, modulacija naravna, pravilna, brez težkoč; sploh celi stroj je tak, da bi kateremukoli skladatelju čast delal. — Da pri toliki množini niso vsi enake vrednosti, da se semtertje kaka glasbena misel deloma ponovi, semtertje kak motiv nekoliko manj originalen, to splošne vrednosti nič ne moti in nam ne krati prijetnega glasbenega užitka pri njegovih skladbah. Želimo le, da bi nam skladatelji mnogo tako solidnih zborov podali, kot so Aljaževi!

Fr. Kimovec.

7. *Mešani in ženski zbori.* Uglasbil Fran Ferjančič. Cena partituri 3 K, glasovom (po dva skupaj) 50 vin. V Ljubljani 1909. — V elegantni obliki, na finem papirju stopajo pred nas te skladbe, deset po številu. Menda ne bo preveč, če rečem, da so skladbe zelo dobre, izvečine naravnost izvrstne. Ferjančič ima svoj poseben značaj v kompoziciji, diči ga slovensko čuvstvovanje, odeto v najboljšo moderno obliko; originalen je, skoroda vedno živahen, in kar je največ vredno: vedno najde značaja besedila jako primeren izraz v glasbi. Krasna je v tem oziru Gregorčičeva „Tone solnce, tone . . .“, izrazit „Pustni večer“. Ali pa ljubka „Šivilja“ in živahne „Plevice“, kako so to lepega, nežnega izraza! „Lahko noč“ bi mogli imenovati skoro koncertno skladbo.

Poleg drugega naj omenimo le še Ferjančiča kot prirejevalca narodnih, oziroma ponarodelih pesmi. Tri je sprejel v to zbirko. Priznati se mora, da so izborna urejene, zlasti ugaja dekliški zbor „Rožmarin“, ki je naravnost globoko zamišljen. Dobro proizvajan mora ganiti srce.

Sploh diči skladatelja originalna zamisel, globoka koncepcija. Hkrati je potreba omeniti dobro uporabljenje motivov in vsled tega tudi enotnost vsake skladbe. In kljub temu, da so skladbe popolnoma umerjene po modernih zahtevah, niso ravno težke. Količkaj izvežban zbor jih bo izvečine lahko zmagoval, seveda s primernim ukom in trudom. In čas bi že bil enkrat, — naj olajšam s to besedo svoje srce — čas bi že bil, da bi se splošno naši zbori povzpeli višje, naj bi pevci (pravzaprav pevovodje) zahrepeneli po napredku! Pevci se namreč — experientia teste — veliko rajše uče skladb, ki stanejo nekoliko več truda, lažje jih dobiš za skušnjo, kakor pa za vsakdanje blago, ki ga zelo navaden pevec po vseh plateh, po melodiji in harmoniji že skoro prej pozna, preden ga v roke dobi. Dajmo našim navdušenim pevcem krepke hrane! Upajmo, da bo ta zbirka, ki kar kliče po zborih — tudi v tem oziru veliko dosegla.

Fr. Kimovec.